

Pražská vysoká škola psychosociálních studií

Aplikace fenomenologického přístupu v sociální práci

Bc. Lucie Rudinská

Diplomová práce

Studijní program: Sociální práce se zaměřením na komunikaci a aplikovanou psychoterapii,
kombinovaná forma studia

Vedoucí práce: Mgr. Jan Jakub Zlámaný, Ph.D.

Praha 2023

Prague College of Psychosocial Studies

Application of phenomenological approach in social work

Bc. Lucie Rudinská

The Diploma Thesis

Field of Study: Social Work Focusing on Communication and Applied Psychotherapy,
combined form of study

The Diploma Thesis Supervisor: Mgr. Jan Jakub Zlámaný, Ph.D.

Prague 2023

Prohlášení:

1. Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely

V Praze dne.....

Podpis.....

Poděkování:

Zde bych ráda poděkovala vedoucímu mé diplomové práce Mgr. Janu Jakobovi Zlámanému, Ph.D. za vedení mé diplomové práce.

Anotace

Tato práce zkoumá vliv Daseinsanalytického sebezkušenostního výcviku na sociální pracovníky z pohledu zlepšení kvality sociální práce a větší profesionalizace sociálních pracovníků. Cílem práce je zjistit, jak sociální pracovníci vnímají vliv absolvování sebezkušenostního výcviku na sebe sama a na výkon jejich povolání. To otevírá další otázku, zda by absolvování Daseinsanalytického sebezkušenostního výcviku mohlo vést ke zkvalitnění a větší profesionalizaci sociální práce.

Diplomová práce stručně mapuje různé cílové skupiny klientů a možnosti sociální práce s danou cílovou skupinou. Dále popisuje různé formy a směry psychoterapie, s kterými se může sociální pracovník ve své praxi setkat nebo je využívat při práci s klienty.

Tato práce může také posloužit čtenáři při rozhodování, zda absolvovat Daseinsanalytický výcvik nebo nikoli.

Klíčová slova: sociální práce, psychoterapie, Daseinsanalytický sebezkušenostní výcvik, žitá zkušenost, autenticita

Abstract

This work examines the influence of Daseinanalytical self-experience training on social workers from the point of view of improving the quality of social work and greater professionalization of social workers. The aim of the work is to find out how social workers perceive the effect of completing self-experience training on themselves and on the performance of their profession. This opens another question, whether completing the Daseinanalytical self-experience training could lead to an improvement in the quality and greater professionalization of social work.

The diploma thesis briefly maps the various target groups of clients and the possibilities of social work with the given target group. It also describes various forms and directions of psychotherapy that a social worker may encounter in their practice or use when working with clients.

This work can also serve the reader in deciding whether or not to take Dasein-Analytic training.

Key words:

social work, psychotherapy, Daseinsanalytic self-experience training, lived experience, authenticity

Obsah

Abstract	6
Úvod.....	9
I. TEORETICKÁ ČÁST	11
1.1 Sociální práce v historickém a filozofickém kontextu po současnou dobu	11
1.2 Sociální práce a její klasifikace.....	12
1.3 Sociální práce s cílovými skupinami	13
1.3.1 Lidé bez domova	13
1.3.2 Nezaměstnaní	15
1.3.3 Uživatelé návykových látek	16
1.3.4 Riziková mládež.....	18
1.3.5 Probační a mediační služba.....	19
1.3.6 Senioři	20
1.3.7 Duševně nemocní	21
1.3.8 Zdravotně handicapovaní	22
2. Psychoterapie	24
2.1 Skupinová psychoterapie	25
2.2 Rodinná psychoterapie	27
2.3 Individuální psychoterapie a její hlavní směry	28
2.4 Fenomenologický přístup.....	33
2.5 Daseinsanalýza	35
2.6 Daseinsanalytický psychoterapeutický výcvik	36
II. PRAKTICKÁ ČÁST	38
3 Výzkumné šetření	38
3.1 Výzkumný záměr a cíl výzkumného šetření	38
3.2 Výzkumný vzorek	38
3.3 Výzkumné otázky	39
3.4 Zvolená výzkumná metoda	39
3.5 Tematická analýza, zpracování výzkumného materiálu	40
3.6 Průběh sběru dat.....	41
3.7 Představení participantů výzkumu	42
3.7 Etika výzkumu	45

4 Výsledky tematické analýzy	46
4.1 Výsledná témata	46
4.1.1 Povědomí o výcviku.....	46
4.1.2 Volba daseinsanalytického směru	47
4.1.3 Osobní motivace pro absolvování psychoterapeutického daseinsanalytického výcviku.....	48
4.1.4 Pracovní motivace pro absolvování psychoterapeutického daseinsanalytického výcviku.....	48
4.1.5 Přínos výcviku v osobní rovině.....	49
4.1.6 Negativní dopady výcviku v osobní rovině	51
4.1.7 Vliv výcviku na sebevnímání absolventů	52
4.1.8 Přínos výcviku v pracovní rovině	53
4.1.9 Negativní dopady výcviku v pracovní rovině	55
4.1.10 Reakce klientů na změnu v práci absolventů výcviku	56
4.1.11 Změna ve způsobu práce s klientem po absolvování výcviku	57
4.1.12 Vnímání změny v kvalitě poskytování sociální práce participanty	58
4.1.13 Rozšíření portfolia spolupracovníků z jiných oborů díky výcviku.....	59
4.1.14 Reakce klientů na změnu kvality poskytované sociální práce	60
4.2 Tematické okruhy	61
4.2.1 Okruh motivace.....	61
4.2.2 Okruh získávání a ztrát	62
4.2.3 Okruh vlivu výcviku na výkon sociální práce	63
4.2.4 Okruh získaných dovedností.....	64
4.3 Výzkumné otázky – odpovědi.....	64
5 Diskuze.....	67
Závěr	70
POUŽITÁ LITERATURA	71
Internetové zdroje	74
Přepisy rozhovorů	78
Bibliografické údaje.....	95

Úvod

V současné době je v České republice kladen velký důraz na profesionalizaci sociální práce, a tedy i sociálních pracovníků jako takových. Velmi podstatnou roli zde hraje studium, během kterého má sociální pracovník získávat nové zkušenosti a vědomosti. Toho lze dosáhnout formou vzdělání a získáním osvědčení nebo diplomu. To však nezaručuje, že čerstvě vystudovaný sociální pracovník bude mít dostatečné praktické dovednosti. K tomu je potřebná další praxe a celoživotní vzdělávání. Z vlastní praxe si pamatuji na hodiny prosezené na různých vzdělávacích kurzech, které byly velmi přínosné, ale týkaly se převážně teoretického zakotvení sociální práce nebo kazuistik z praxe. Osobně jsem cítila, že chci něco jiného, nového, a tak jsem se přihlásila na Daseinsanalytický sebezkušenostní výcvik. Výcvik se pro mě stal neopakovatelným zážitkem, který změnil můj pohled na svět jak v osobní rovině, tak v pracovní. Tento fakt mě motivoval k sepsání této diplomové práce.

V teoretické části se chci zmínit o sociální práci jako takové, popsat specifika různých cílových skupin a sociální práci s nimi. Dále se zmínit o pojmu psychoterapie, forem jejího poskytování a popsat důležité psychoterapeutické směry, se kterými se může sociální pracovník setkat. Také stručně nastínit fenomenologický přístup a co to je Daseinsanalytický sebezkušenostní výcvik.

Další část diplomové práce je praktická část. V kapitole Výzkumné šetření se budu věnovat výzkumným otázkám a představení kvalitativního výzkumu, pro který jsem si zvolila tematickou analýzu.

Dále zde bude uveden průběh sběru dat. Představení participantů výzkumu a jejich demografických dat. Uvedeny zde budou také etické principy výzkumu.

V praktické části se budu dále zabývat vyhodnocením výsledků rozhovorů s participanty výzkumu. Vyhodnoceny budou data k jednotlivým tématům, která budou dále shrnuta v odpovědích na hlavní a vedlejší výzkumné otázky.

Dále bude tato práce obsahovat diskusi, která proběhne na základě získaných dat z výzkumu. Zde budou zhodnoceny výsledky kvalitativní analýzy z úhlu pohledu aplikovatelnosti získaných informací v samotné praxi a vlastním přínosem daseinsanalytického výcviku pro sociální pracovníky.

Zhodnocením silných a slabých stránek diplomové práce a implikací.

Cílem této diplomové práce je prozkoumat, jak sociální pracovníci vnímají absolvování Daseinsanalytického sebezkušenostního výcviku na sebe sama a na výkon jejich profese.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1.1 Sociální práce v historickém a filozofickém kontextu po současnou dobu

Jako prvopočátky sociální práce bychom mohli vnímat prvotní mezilidskou solidaritu, která byla patrná již v době ledové, jako například solidarita lovce s ženami. S dalším historickým vývojem, lidskou solidaritu začalo ovlivňovat náboženství. Prvotně se týkalo příznivých či nepříznivých sil, které ovlivňovaly život lidí. Tyto síly si bylo zapotřebí naklonit. Proto lidé uskutečňovali různé rituály, obřady a oběti, které byly mnohdy i lidské. (Matoušek 2007).

Lidské prožívání bylo více jako jeden celek nežli jedinec. V mnoha východních filozofiích se setkáváme s teorií, že člověk není považován jako samostatná bytost, ale jako celek něčeho většího. Lidé byli hodně sžití s přírodou, měli svá totemová zvířata a také věřili, že stromy mají duši. Lidé přírodu uctívali a velmi si ji cenili (Matoušek 2007).

Sociální práce se dá také vnímat jako boj proti chudobě a z ní pramenící problémy. S tím je spojená charitativní činnost, která byla již od starověku poskytována například chudým, vdovám po padlých válečnících, sirotkům a dalším potřebným.

Jako velký posun k sociální práci byla křesťanská víra, která přicházela s výzvou k filantropii. Pomoc bližnímu byla chápána jako ctnost. Vyznačovala se náhodnost nikoli systematickostí, nešlo o „otcovskou“ péči, ale sousedskou výpomoc, pomoc nebyla institucionalizovaná, ale individualizovaná a dobrovolná. (Matoušek 2007).

Hlavní cílovou skupinou byli lidé bez pána, kteří se ocitli v nouzi. Největším problémem byla chudoba. Pomoc byla poskytována zejména prostřednictvím nejrůznějších institucí typu útulků, chudobinců, žebrových řádů a klášterů. Ve 13. a 14. století došlo k velkému nárůstu chudoby a církev se mohla starat jen o ty nejpotřebnější. Veřejná intervence do sociálních záležitostí byla také v pozdním feudalismu vyvolána dravostí a bezohledností rodící se z industrializace. Chudinská péče se tak stala předmětem zájmu úřední moci. Péče o chudé se postupně institucionalizovala – nejprve regulací žebroty, posléze spadala do správy obcí a stala se atributem „domovského práva“. Sociální práce jako hlavní vědecká disciplína byla zformována až počátkem 19. století (Matoušek 2007).

1.2 Sociální práce a její klasifikace

Existuje mnoho definic, co to je sociální práce. Sociální práce je profesí a také akademickou disciplínou. Je profesionální aktivitou zaměřenou na pomáhání jednotlivcům, skupinám nebo komunitám zlepšit nebo obnovit jejich schopnost sociálního fungování a podílí se na tvorbě společenských podmínek příznivých pro tento cíl. (Profesní komora soc. pracovníků)

Dle definice MPSV je standardizace výkonu sociální práce v tomto pojetí činností sociální práce ve veřejné správě a nastavení shodné minimální úrovně výkonu těchto činností, především pak na obecních úřadech, v rámci, kterých je vykonávána sociální práce v přenesené působnosti, tj. na pověřených obecních úřadech a obecních úřadech obcí s rozšířenou působností (mimo agendy sociálně-právní ochrany dětí). (MPSV)

Sociální práce se zabývá teorií a výzkumem, který se poté aplikuje v praxi ke zlepšení kvality života lidí, sociální skupin a celé společnosti.

Na sociální práci můžeme nahlížet jako na terapeutickou činnost, což zahrnuje terapeutickou pomoc jednotlivcům, skupinám nebo komunitám zabezpečit psychosociální pohodu. Důraz je kladen na komunikaci a budování vztahu s klienty. (Matoušek 2007).

Dále můžeme na sociální práci nahlížet jako na reformu společenského prostředí.

Hlavním znakem je vize společenské rovnosti. Projektuje se zde společenský řád a zájmy elity. Jak uvádí Sheller a Urry (Sheller and Urry, 2006) vývoj oboru sociální práce je vždy v pohybu, ačkoliv se nám může zdát statický.

Dalším přístupem v sociální práci je poradenská činnost. Ta zahrnuje sociálně právní pomoc klientům zvládat problémy, umožnit přístup k odpovídajícím informacím a službám.

Hlavní cíl sociální práce je sociální fungování klienta. Vzdělávání sociálních pracovníků upravuje zákon č. 108/2006 o sociálních službách.

1.3 Sociální práce s cílovými skupinami

Sociální práce, jak jsem již psala v předchozí kapitole je profesionální aktivitou zaměřenou na pomáhání jednotlivcům, skupinám nebo komunitám zlepšit nebo obnovit jejich schopnost sociálního fungování a podílí se na tvorbě společenských podmínek příznivých pro tento cíl.

Je ale velmi důležité si uvědomit, že každá sociální práce má svá specifika, a to podle toho o jakou cílovou skupinu klientů se jedná. Úplně jiná je sociální práce se seniory a dětmi nežli například s drogově závislými či klienty podmínečně odsouzenými

Proto tuto kapitolu věnuji stručnému popisu jednotlivých typů klientů a celkově danému sociálnímu problému, jak s nimi může sociální pracovník pracovat a jaká zařízení poskytují sociální služby těmto typům klientů.

1.3.1 Lidé bez domova

„Bezdomovectví je sociálním jevem podmíněným celou řadou faktorů a představuje krajní podobu sociálního vyloučení.“ (Matoušek 2010, str. 315)

S bezdomovectvím je spojena porucha sociálního fungování. Hlavní příčinou bezdomovectví bývá chudoba, což je stav kdy klient nemá dostatek finančních příjmů a není schopen si zajistit základní životní potřeby. Dle Vágnerové (2004, str. 748), *je bezdomovec osobou bez trvalého bydliště bez přístřeší, který sice domov má, ale z nějakého důvodu jej nechce nebo nemůže užívat. Tento člověk obvykle nemá ani zaměstnání a rodinu, resp. jeho vztahy s příbuznými jsou natolik narušené, že zcela ztratily svou funkci“.*

Jak zmiňují ve své knize (Kraus, Hroncová a kol. 2010) rizikovou skupinou potencionálních lidí bez domova jsou například lidé dlouhodobě nezaměstnaní, lidé propuštění z výkonu trestu, lidé závislí na omamných látkách, hendikepovaní nebo senioři.

Příčinou vzniku bezdomovectví mohou být objektivní faktory, jako je například politika zaměstnanosti, bytová politika, postoj společnosti k okrajovým skupinám anebo subjektivní faktory jako je například ztráta bydlení, nezaměstnanost, nedostatečné příjmy, zadluženost.

Dále příčinou bezdomovectví mohou být vztahové faktory, jako je například rozvod, manželské problémy, násilí v rodině, osobní faktory jako je mentální retardace, duševní nebo tělesná choroba, invalidita, závislost nebo propuštění z ústavní péče, dětského domova a vězení. (Marek, Strnad, Hotovcová, 2012)

Jak uvádí ve své knize (Nedělníková 2007) máme tři typy bezdomovectví a to zjevné, skryté a potencionální. Zjevné bezdomovectví je poznatelné na první pohled dle zanedbaného zevnějšku. Jedinec většinou zapáchá, má špinavé oblečení a je pro něj primární zajištění si základních životních potřeb.

Skrytým bezdomovectvím se rozumí lidé, kteří nemají své vlastní bydlení, přespávají třeba u známých, hodně cestují a tají svůj status člověka bez domova. Na první pohled to není patrné.

A posledním typem jsou potencionální lidi bez domova. Jedná se o jedince, kterým hrozí bezdomovectví. Nachází se ve složité životní situaci a mohou se každým dnem ocitnout tzv. na ulici.

Sociální práce s lidmi bez domova se dělí na prevenci, kdy je hlavním cílem sociálního poradenství dovést klienta k samostatnosti, aby si dokázal sám pomoci. Tato práce spočívá v poskytnutí poradenství o právech klienta jeho možnostech a povinnostech. Pomoci mu jednat s úřady, zařídit dávky, doklady a pomoci vyhledat bydlení. Velmi důležité je klientovi zprostředkovat kontakty na všechny možné služby, kde by mu mohli pomoci. (Marek, Strnad, Hotovcová, 2012)

Pokud se již klient ocitl bez domova, je nutné primárně zprostředkovat základní potřeby jako je místo odpočinku, jídlo, teplo, lékařskou péči, hygienické zázemí a ošacení. Tyto služby poskytují konkrétně azylové domy, nízkoprahová denní centra, noclehárny a terénní programy. (Marek, Strnad, Hotovcová, 2012)

Sociální práce s lidmi bez domova spočívá především v motivaci klienta ke změně jeho dosavadního životního stylu a docílení jeho reintegrace do společnosti (Tomeš 2010). Dále pak v snižování rizik spojených s bezdomovectvím jako jsou různé sociálně patologické jevy. Jinak zde hrozí, že bezdomovectví se stane již nevratnou životní trajektorií, jak uvádí ve své knize (Vágnerová a kol. 2013).

1.3.2 Nezaměstnaní

„Definice nezaměstnanosti dle Mezinárodního úřadu práce v Ženevě považuje za nezaměstnaného jen uchazeče o zaměstnání, tedy občana, který není v pracovním nebo podobném vztahu, nevykonává samostatnou výdělečnou činnost ani se nepřipravuje soustavně na budoucí povolání a požádal osobně nebo písemně o zprostředkování vhodného zaměstnání u úřadu práce v místě svého trvalého bydliště., (Matoušek 2010, str. 299)

Nezaměstnanost se řadí mezi sociálně ekonomický problém. Mezi rizikové skupiny, které jsou ohroženy nezaměstnaností, patří zdravotně znevýhodnění jedinci, kteří se uplatňují především v chráněných dílnách, kde je ovšem velmi omezený počet zaměstnaných. Dále jsou to absolventi škol bez praxe, lidé propuštěni z výkonu trestu, dětských domovů a ústavů. Dále pak senioři, matky s malými dětmi a celkově mají ženy méně pracovních možností než muži. Lidé s nízkou kvalifikací anebo bez ní a dále pak Romové a další minoritní skupiny. (Buchtová 2002)

Jak uvádí Buchtová ve své knize (Buchtová 2002) nezaměstnanost se dále dělí na krátkodobou, která většinou bývá pro klienta pozitivní. Může si tak rozšířit svou kvalifikaci, motivuje ho a podporuje jeho sebehodnocení. Opakem je dlouhodobá nezaměstnanost, která má na klienta velmi negativní dopad.

Dále pak autorka (Buchtová, 2002) nezaměstnanost dělí na frikční, což je dočasná a nevyhnutelná nezaměstnanost, která souvisí s přechodem lidí z jednoho do druhého zaměstnání. Je spojena s hledáním lepšího pracovního místa. Může souviset například se změnou bydliště nebo nabídkou lepší pracovní pozice.

Dalším typem je strukturální nezaměstnanost, kdy dojde například k zániku nějakého odvětví. V tomto případě bývá nutná rekvalifikace nezaměstnaného.

Cyklická nezaměstnanost je, když klesá poptávka a na základě toho stoupá nezaměstnanost. Poté se dostává fáze růstu, kdy zase naopak nezaměstnanost klesá.

Sezónní nezaměstnanost je spojená se sezónními pracemi, jako je například práce v zemědělství, instruktor lyžování a další zaměstnání, které jsou závislé na sezoně.

Dalšími typy nezaměstnanosti je skrytá nezaměstnanost, kdy člověk není zaregistrovaný na úřadu práce a práci nepotřebuje či nechce. Může se jednat například o ženu v domácnosti. Neúplná nezaměstnanost je například zaměstnání na snížený úvazek.

Nepravá nezaměstnanost se týká klientů, kteří jsou zaregistrováni na úřadu práce, ale o zaměstnání nestojí.

Dlouhodobá nezaměstnanost může mít velmi negativní dopad na klientovu psychiku. Klient přichází díky dlouhodobé nezaměstnanosti o svůj sociální status, který je chápán jako klientova prestiž ve společnosti, dále se mu snižuje jeho životní úroveň, z čehož se může cítit podřadný, mnoho lidí jím může i opovrhovat. Díky tomu se může klient dostat do sociální izolace a ztrácí tak kontakt s okolím. Také mohou nastat problémy v rodině, kdy je členy rodiny považován za méněcenného a mnohdy může vést i k rozpadu rodiny jako je například rozvod. Dále může nezaměstnanost vést k trestné činnosti, bezdomovectví nebo užívání omamných látek. (Buchtová 2002)

Cílem sociální práce s nezaměstnanými je snížení rizika sociálního vyloučení. Sociální pracovník poskytuje klientovi poradenství ohledně zdrojů podpory, jako jsou zdroje aktivní státní politiky (úřady práce, poradenská střediska) dále se jedná o pomoc neziskového sektoru, který klientovi nabízí například využití volného času, práci s rodinou nebo komunitou. Nezbytné je řešení bezprostředních důsledků nezaměstnanosti, pomoc s vyhledáváním vhodných pracovních míst a celkové znovu začlenění do společnosti. (Buchtová 2002)

Jak uvádí ve své knize Steinichová (2010) úřady práce zprostředkovávají klientům zaměstnání, sledují stav na trhu práce, informují o možnostech získání zaměstnání, poskytují pracovně právní poradenství, rozhodují o přiznání, odejmutí, zastavení nebo vrácení podpory v nezaměstnanosti. Dále poskytují rekvalifikační kurzy a veřejně prospěšné práce.

1.3.3 Uživatelé návykových látek

Z vlastní praxe mohu říct, že problematika závislostí je svou povahou interdisciplinární, což v praxi znamená, že s klientem pracují odborníci z různých profesí. Jedná se o psychiatry, psychology, sociální pracovníky, adiktology, speciální pedagogy a další. S užíváním omamných

látek bývá často spojená i kriminální činnost, takže mnohdy jsou zapojené i soudy, policie, OSPOD, pokud je zde ohroženo dítě, nebo kurátoři pro děti a mládež.

Jak uvádí ve své knize Kalina (Kalina a kol. 2003) hlavními znaky závislosti bývá silná touha užít látku, potíže se sebeovládáním při užívání látky, abstinenční příznaky při vysazení návykové látky, získaná tolerance k účinku látky a nutnost zvyšování dávek. Závislý člověk dále ztrácí své zájmy, přátele, mnohdy i zaměstnání, zanedbává svou rodinu a jsou u něj patrné změny v jeho chování. Pokud nemá finanční možnosti si látku zakoupit, tak se mnohdy uchýlí ke krádežím nebo prostituci. Hlavním cílem závislého člověka je skutečnost, aby se dostal k omamné látce za každou cenu. Zdravotní stav a problémy, které vznikají na základě závislosti, jdou v tomto případě stranou.

Bednářová a Pelech (2003) uvádí, že sociální práce se závislými klienty spočívá v terénních službách, které jsou realizovány přímo na ulici, kde se klienti pohybují. Klientům jsou poskytovány informace týkající se užívání omamné látky, u drogově závislých probíhá výměna stříkaček, podání dezinfekčních roztoků, popřípadě prezervativů, aby se co nejvíce zamezilo vzniku přenosných nemocí. Streetworker také podává uživatelům informace o možnostech léčby a dostupných programech. Dalším typem jsou nízkoprahová kontaktní centra, která poskytují klientům potraviny a možnost hygienického servisu. Hlavním smyslem centra je klienta namotivovat a ideálně i zprostředkovat léčbu jeho závislosti. Ambulantní léčba je nabízena různými typy zařízení, jako jsou krizová centra, AT poradny a další. Základem je, aby byl klient motivován, protože ambulantní léčba již klade na klienty určité nároky.

Denní stacionáře, které nabízejí ambulantní léčbu formou celodenního pobytu. Tento pobyt obvykle trvá tři měsíce a jeho cílem je, aby klient přehodnotil své stávající hodnoty a mohl se zbavit závislosti. V tomto typu zařízení probíhá intenzivní psychoterapie, a to jak individuální, tak skupinová i rodinná. Dalším typem zařízení jsou detoxifikační jednotky, psychiatrické léčebny, kde je využívána léčba farmakologická, která slouží ke snižování dávky látkou náhradní, psychoterapie, psychoterapeutické komunity a socioterapie. Dalším typem zařízení jsou terapeutické komunity, doléčovací centra a další. (Bednářová a Pelech, 2003)

Práce s klienty závislými na omamných látkách je velmi specifická a má široké spektrum působnosti. Zde jsem uvedla jen základní typy sociální práce a služeb pro klienty se závislostí na návykových látkách.

1.3.4 Riziková mládež

Rizikovým chováním u mladistvých se rozumí nežádoucí chování a jednání nezletilého, které způsobuje zdravotní, sociální, výchovná a další rizika jak jedincovi, tak společnosti. (Miovský a Zapletalová 2006).

V práci s rizikovou mládeží je nezbytně nutné znát anebo se snažit zjistit pravou příčinu tohoto chování/jednání. Mnohdy se může jednat o psychiatrické onemocnění, poruchy pozornosti, afektivní poruchy, ale také problémové chování může vycházet z rodinné problematiky. V rámci své praxe jsem se setkala, s tím že v mnoha případech byl rizikový nezletilý obětí domácího násilí, nebo jeho rodiče užívali návykové látky, rozváděli se či byly v rodině jiné patologie. Mnoho dětí s problémovým chováním bylo také v pěstounské péči. Mnohdy to na mě působilo, že čím více bylo dítěti ublíženo, tak tím více bylo jeho chování problémové. Jak uvádí ve své knize (Rupert, 2014, str. 133) „*Traumatizovaní rodiče používají své děti často jako ventil pro vlastní duševní tlak a odkládají na ně své traumatické pocity. Děti jsou na druhé straně ve své závislosti ochotné tento tlak na sebe vzít a svým rodičům odlehčit*“. Domnívám se, že právě tohle jednání může být příčinou vzniku budoucího rizikového chování u mladistvých. Mnohdy přijdou rodiče na poradenství a chtějí opravit své dítě. Při dlouhodobější spolupráci však začínají být patrné problémy v rodině, které se mohou také cyklit z generace na generaci. Domnívám se tedy, že problematika rizikového chování mládeže často souvisí právě s rodinnými konstelacemi.

Dále vznik rizikového chování může také zapříčinit například užívání návykových látek, šikana, kamarádství se špatnou partou, záškoláctví, strach ze selhání ve škole a další faktory. Je zapotřebí vypátrat a eliminovat tyto faktory, které vedli/vedou ke vzniku rizikového chování (Matoušek, 2010).

S rizikovou mládeží pracuje orgán sociálně-právní ochrany (dále OSPOD), který pomáhá překonat nepříznivé sociální podmínky v rodině nezletilého. Pokud se v rodině jedná o syndrom CAN nebo jsou jinak ohroženy práva a zájmy dítěte. Dalším pracovníkem s rizikovou mládeží je kurátor pro děti a mládež. Cílem kurátora je pracovat s dětmi, které vedou nemravný, zahálčivý život či spáchaly jinak trestní čin. Cílem kurátora je eliminovat rizikové chování a

maximálně nezletilého začlenit do společnosti. Kurátor dohlíží na trávení volného času nezletilého a nabízí mu vhodné volnočasové aktivity, aby se eliminoval špatný vliv okolního prostředí působícího na nezletilého. Dále se účastní trestního řízení proti nezletilému (Matoušek, 2010).

Diagnostické ústavy slouží dětem, kterým byla nařízena ústavní nebo ochranná výchova. Dalším typem zařízení jsou Střediska výchovné péče (SVP), které nabízejí ambulantní a pobytové služby pro nezletilé a dalšími zařízeními pracujícími s rizikovou mládeží jsou například domy dětí a mládeže, nízkoprahové kluby a další. (Matoušek, 2005).

1.3.5 Probační a mediální služba

„Její činnost je zaměřená na práci s pachateli a oběťmi trestných činů. Přispívá k naplňování trestní spravedlnosti, v rámci trestního řízení je pověřena výkonem probace a poskytování mediace.“ (Matoušek, 2010, str. 283) .

Probace je dohled nad obviněným, dohlížení na plnění úkolů obviněného a pomáhá mu k resocializaci a minimalizovat možnost recidivy trestné činnosti. Sociální práce spočívá například v tom mu pomoci vyřídit potřebné dokumenty, pomoci mu sehnat bydlení, zaměstnání a na kontaktovat obviněného s různými službami poskytujícími vhodnou pomoc.

Mediace je metoda řešení sporu mezi obviněným a poškozeným za účelem vyřešení sporu. Obě strany musí souhlasit s mediací. (Matoušek. 2010)

Cílem probace a mediace je integrace obviněného, odškodnění poškozeného a obnovení jeho pocitu bezpečí, a především ochrana společnosti. Klient však sám projevuje zájem o následnou péči většinou až s delším časovým rozstupem, a to z důvodu intenzivních traumat. (Čírtková, Vitoušová a kol., 2007).

1.3.6 Senioři

„Starý člověk je spojován se sociálním statusem důchodce, je považován za neaktivního či neproduktivního a předpokládány jsou i zdravotní charakteristiky spojené s involucí – ztrátou funkčních schopností, multimorbiditou, postupnou ztrátou soběstačnosti.“ (Matoušek, 2010, str. 163). Stáří sebou přináší mnoho změn, a to jak fyziologických (pokles tělesných i duševních funkcí, zhoršení výkonosti...) tak psychických (ztráta vrstevníků, kamarádu, strach ze smrti, touha po mládí, beznaděj deprese). Velice důležité je, aby se senior na stáří připravil, a to jak hmotně, tak psychicky (Pacovský 1994). Z důvodu snížení pracovní schopnosti dochází k omezení nebo úplné ztrátě příjmů. Odchodem do starobního důchodu se občan mnohdy stává závislým na peněžních dávkách ze systému důchodového pojištění. Nároky na důchody a stanovení výše i podmínky pro jeho výplatu stanovuje zákon č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů. O nároku, výši a výplatě rozhoduje Česká zpráva sociální ho zabezpečení. Pokud se seniorův stav zhorší natolik, že potřebuje dlouhodobě pomoc druhé osoby z důvodu, že již není soběstačný tak si může zažádat o příspěvek na péči dle zákona 108/2006 Sb. o sociálních službách.

Další formou pomoci seniorům je rodinná péče, která je výhodná pro stát, ale velmi náročná pro rodinu. Dříve byla péče o staré rodinné příslušníky samozřejmostí. To se však na základě moderních trendů, kdy se z vícegeneračních rodin staly jednogenerační rodiny, změnilo.

Další službou je terénní péče, která může mít podobu sociální pomoci (terénní sociální pracovníci, pečovatelky) nebo zdravotní personál (zdravotní sestry a další). Tyto služby by si měl klient hradit z příspěvku na péči.

Denní stacionáře, kde jsou pro seniory připraveny různé sociálně terapeutické činnosti, aktivizace a stravování.

Dalším typem zařízení jsou domovy pro seniory. Jedná se o pobytovou sociální službu, kde je klientovi poskytnuta péče o jeho vlastní osobu včetně zdravotního dohledu, sociálně-terapeutických činností a stravování. (Hrozenská a Dvořáčková 2013)

Další typ péče je ústavní, což jsou lůžková oddělení nemocni, geriatric, LDN a Hospic, kde je klientovi poskytnuta paliativní péče. Hospic je pro klienty, kteří umírají.

Při práci se seniory je velice důležité reflektovat potřeby klienta, a to nejen fyziologické, ale i potřebu bezpečí, sociální potřeby a dopřát seniorovi tu možnost, aby mohl o sobě sám rozhodovat. (Křivohlavý 2011)

1.3.7 Duševně nemocní

Duševní porucha je v širším pojetí označení pro některé psychické procesy v myšlení, prožívání a chování člověka, které znesnadňují jeho fungování ve společnosti (Hartl, Hartlová 2000).

Vznik duševních poruch bych stručně rozdělila na vrozené, organické (například nádor na mozku) nebo získané, u kterých může být příčinou vzniku vliv prostředí a životních událostí. Tyto faktory se mohou také vzájemně prolínat. (Miňhová, Lovasová 2018)

Dříve byli klienti/pacienti s duševní nemocí izolováni, ale v současné době se klade důraz socializaci a jejich začlenění do společnosti. Což je dle mého názoru velmi dobře.

Aby byla léčba duševní nemoci úspěšná je zapotřebí multidisciplinární tým (v české republice například FOCUS), který zabezpečuje v případě ataky hospitalizaci klienta, krizovou intervenci, psychoterapii jak skupinovou, tak individuální, chráněné bydlení, chráněné dílny, práci s rodinou, denní péči, denní stacionář, bytové agentury, poradenství a všechny služby, které jsou pro pacienta nezbytné či vhodné. Popřípadě klienta na kontaktuje na další odborníky nebo poskytovatele služeb. (Probstová, Pěč 2014)

Z vlastní zkušenosti vím, že čím jsou tyto služby pro klienta komplexnější, tím je větší možnost uzdravení nebo minimalizování recidivy.

Pro klienta s duševní poruchou je velmi důležité, aby pro něj byla jeho nemoc srozumitelná a mohl se v ní orientovat. Dále, aby pro něj byla léčba a terapie smysluplná a aby úkoly a cíle, které si vytyčil, byly pro něj zvládnutelné. (Probstová, Pěč 2014)

Velmi důležitá je při práci s člověkem s duševním onemocněním jeho rodina a také práce s rodinou. Rodina mu pomáhá, aby se dokázal orientovat v realitě, poskytuje mu tolik potřebnou oporu a zázemí. Cílem práce s rodinou nemocného by mělo být, aby se rodina naučila zvládat projevy nemoci a s tím související rizikové chování, sociální pracovník by měl dále reagovat na

potřeby rodiny i klienta a měl by rodinu seznámit s podstatou duševního onemocnění. Rodina by dále měla vědět, jak se má zachovat v krizových situacích a celkově rodině pomáhat a být s ní v kontaktu.

Péči o klienty s duševní nemocí poskytují psychiatrické léčebny, psychiatrická oddělení nemocnice, léčebné komunity, krizová centra denní stacionáře, zařízení podpory bydlení a další (Matoušek 2010).

1.3.8 Zdravotně handicapovaní

Zdravotním postižením se rozumí stav, kdy klientovi tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti jsou odlišné od typického stavu pro odpovídající věk a lze předpokládat, že tento nepříznivý stav bude trvat déle než jeden rok. Tento stav je mnohdy nevyléčitelný/trvalý. (Matoušek 2010).

Zdravotní postižení se může dělit podle druhu na smyslové postižení (sluch, zrak, duální). Tělesné postižení (postižení hybnosti, mobility a vnitřní nemoci) a dále pak na postižení mentálních funkcí (mentální postižení, duševní onemocnění). Dalším typem jsou kombinovaná postižení. Další dělení je dle doby vzniku, a to vrozené a získané. A dále pak dle intenzity na lehké, středně těžké, těžké a velmi těžké. (Michalík, 2011)

Příčiny vzniku zdravotního postižení mohou být vrozené jako například dědičné vlivy, nemoc matky v těhotenství nebo užíváním některých léků, drog a alkoholu v době těhotenství, traumaty nesprávnou výživou, úrazy. Nebo mohou vzniknout perinatálně jako komplikace porodu. Další možností jsou různé úrazy, onemocnění, nedokonané sebevraždy, involuční změny ve stáří (stařecká demence, polymorbidita a další) (Michalík, 2011).

Práce s klienty se zdravotním postižením je velmi individuální, vždy záleží na typu, druhu, hloubce a celkově na individuálních vlastnostech daného jedince. Každý se se svým zdravotním postižením vyrovnává jinak a je zapotřebí respektovat individualitu každého jedince. (Lesley Deacon, Stephen J. Macdonald, 2017)

Dopady zdravotního postižení se obecně prolínají především do těchto oblastí osobní/intimní, společenské a ekonomické.

Klient může mít na základě zdravotního postižení potíže s mobilitou, orientací v prostoru, potíže při vedení domácnosti, obtíže s příjmem financí, bolesti, zvýšenou emoční labilitu, deprese a další problémy spojené se zdravotním postižením (Matoušek 2016).

Sociální práce se zdravotně postiženými by měla zahrnovat pomoc jak s financemi (pomoc při vyřízení dávek) tak pomoc při obstarávání sebeobsluhy, psychickou podporu, poradenství a trávením volného času.

Pomoc lidem se zdravotním postižením se poskytuje pomocí technických pomůcek, služeb osobní asistence, pečovatelských služeb, chráněného bydlení, chráněné dílny, ústavy a domovi sociální péče pro postižené, penziony a domovy pro seniory a občany se zdravotním postižením, centra denních služeb, stacionáře, rehabilitace, aktivizace a další služby a zařízení (Matoušek 2010).

Pro klienty se zdravotním postižením je velmi důležitá inkluze a integrace. Při integraci jde o úspěšné začleňování jedinců do společnosti. A při inkluze se jedná o zahrnutí zdravotně znevýhodněných členů do celku. Tím se rozumí společný život hendikepovaných i zdravých jedinců s respektováním jejich individuálních schopností a možností rozvoje (Matoušek 2010).

2. Psychoterapie

„Psychoterapie je léčebná činnost, léčebné působení, specializovaná metoda léčení nebo soubor léčebných metod, záměrné ovlivňování, proces sociální interakce.“ (Kratochvíl 2002, str. 13). Psychoterapie působí na klienta psychologickými prostředky, jako jsou slova, rozhovor, chování, neverbální komunikace, emoce, psychoterapeutickým vztahem, sugescí, vztahy a interakcemi. Dále je velmi důležité si uvědomit, na co působí. Například na nemoc, poruchu, anomálii. Psychoterapie cíleně působí na duševní procesy, stavy, funkce a stavy osobnosti (Kratochvíl, 2002).

Měla by také působit na to co tyto stavy vyvolává.

Velmi důležité v psychoterapii je vědět čeho se má dosáhnout. Zda chce psychoterapeut potíže zmírnit nebo úplně odstranit. Vše záleží na možnostech klienta. Psychoterapeut by to měl brát v potaz. Jako hlavní cíl by mělo být naplnění smyslu života klienta, což je u každého jedince něco jiného, proto je velmi důležité reflektovat potřeby klienta. (Yalom, 2012). Během psychoterapie dochází ke změnám prožívání klienta, což může vést ke změně chování a celkovému přístupu klienta k životu. Jako velmi podstatné vnímám skutečnost, že každý psychoterapeutický směr je odlišný a má jiný přístup ke klientovi a očekává i jiné výsledky. (Kratochvíl 2002). Úplně jiný bude přístup v KBT směru a daseinsanalýze. Také je velmi podstatné, zda klient dochází na psychoterapii dobrovolně nebo mu je nařízena. Dále pak záleží na tom, zda se například klient potýká se závažnou patologií, nebo jen chce na sobě pracovat a dalších možnostech. Například pro KBT je běžný nácvik nového chování a naopak u daseinsanalýzy jde o přijetí se takového, jaký klient je a naučení se s tím žít. Ačkoli se jedná o psychoterapii, tak se jedná o naprosto odlišné směry. Proto jsem se rozhodla se v dalších kapitolách zmínit o těchto samostatným psychoterapeutickým směrům. Dále pak můžeme psychoterapii dále dělit na direktivní, kdy dochází k přímému usměrňování klientů například formou příkazů, rad, plnění úkolů různými cvičeními. A nedirektivní, kdy má psychoterapeut neutrální postoj vzhledem ke klientům. Vyhýbá se sugesci, radám a nechává klientovi prostor, aby si utvořil svůj vlastní názor. (Kratochvíl, 2002).

Další formy psychoterapie jsou například symptomatická psychoterapie, která se zaměřuje na chorobné příznaky a snaží se je odstranit. Podpůrná, která poskytuje podporu a

porozumění. Rekonstrukční ta usiluje o změnu osobnosti klienta. Hlubinná, která vynáší na povrch věci, které klient vytěsnil, náhledová, akční a mnoho dalších. (Kratochvíl, 2002).

Dalším dělením psychoterapie, kterým bych se chtěla zabývat je individuální, skupinová a rodinná psychoterapie.

2.1 Skupinová psychoterapie

Jedna z definic skupinové terapie je že, „*Skupinová psychoterapie je postup, který užívá k léčebným účelům skupinovou dynamiku, tj. vztahy a interakce mezi členy skupiny*“ (Kratochvíl, 2002, str. 228). V rámci skupinové terapie je velmi důležité vědět, s jakou skupinou psychoterapeut pracuje. Zda se jedná a motivované jedince či nikoli, je dobrovolná nebo nedobrovolná, jedná se o klienty duševně nemocné, nebo závislé na omamných látkách či se jedná o sebezkušenostní výcvik a dalších možnostech a faktorech. Na základě těchto faktorů se mohou lišit cíle skupiny a také role psychoterapeuta ve skupině. Psychoterapeut může ve skupině zastávat role vůdce, ochránce, rozhodčího, inspirátora nebo poradce a facilitátora (Kratochvíl, 2007).

Jak uvádí Yalom ve své knize (Yalom, 2012 str. 103). „*Klíčovým terapeutickým faktorem skupinové terapie je univerzálnost. Mnoho pacientů začíná terapii s pocity jedinečnosti svého zoufalství*“. A jako velký přínos vnímám možnost odhalit své myšlenky, podělit se o své problémy, pocity se skupinou a pocítit tak určitou sounáležitost. Také uvědomění si/připuštění, že někdo má podobné problémy je již léčebný efekt skupiny.

Skupina může být vedena direktivně, kdy je zde pevné vedení, řád a společná vyšší idea. Tento typ vedení je vhodný například při práci s vězni, drogově závislými a dalšími typy klientů.

Dalším typem vedení je non-direktivní, kdy je kladen důraz na vlastní sebereflexi a vzájemnou reflexy zúčastněných. Sdílení pocitů, úspěchu a pocitu sounáležitosti ve skupině. (Kratochvíl, 2007).

Dalším typem vedení jsou humanistické směry, daseins, které se zaměřují na to, co se děje teď a tady a jak to souvisí s tehdy a tam. Cílem je hledání možností, jak být sám sebou,

kladen je důraz na svobodné rozhodování, nezávislé chování. To sebou mnohdy může přinášet i osamělost. (Kratochvíl, 2002)

Pro skupinu jsou také typické role ve skupině jako například alfa, beta, gama, omega, otec, matka, černá ovce, hvězda, moralista, trpitel, šašek a mnoho dalších. Nějací členové jsou oblíbení, někteří jsou neutrální a jiní naopak neoblíbení. Jedná se o přirozený jev ve skupině. Tyto role se mohou různě prolínat a měnit. (Behr, Hearstová, 2007).

Velmi důležité jsou fáze vývoje skupiny. Jedná se o proces, který je typický pro každou skupinovou terapii.

První skupinová fáze je orientovaná na vedoucího, kdy dochází k závislosti na něm. Členové očekávají od terapeuta radu nebo si ji sdílejí sami mezi sebou. Účastníci jsou váhaví a hledají smysl a strukturu skupinové terapie. Objevuje se u nich úzkost, pochybnosti a strach. Rozvíjí se vzájemná důvěra. Tato fáze nemůže být psychoterapeutem urychlena, ale musí si jít vlastním tempem (Yalom, 1999).

Další fází je konflikt, dominance. V této fázi jsou negativní pocity účastníků skupiny směřovány k vedoucímu skupiny, ale i na ostatní členy. Jsou zklamaní z vedení skupiny a vybíjí si to na vedoucím nebo slabému členu skupiny. Tato fáze skončí, až když skupina přijme za vlastní potřebu sebeexploraci. Další fází je rozvoj soudržnosti. Skupina se stává přitažlivá pro své členy. Roste zde vzájemná důvěra, podpora, porozumění, pocit intimity a uzavřenosti mezi členy. Další fází je plně rozvinutá a samostatně fungující pracovní skupina. Ta působí, již terapeutické změny u svých členů. Poslední fází, je fáze ukončující, kdy členové pociťují pocit úzkosti ze ztráty své druhé rodiny, kterou se pro ně skupina stala. Je to ovšem zcela přirozený pocit a vývoj skupiny (Yalom, 1999).

Nezbytnou součástí skupinové psychoterapie je dynamika skupiny. Do té spadá skupinové dění, interakce. Skupina je modelem a zároveň musí své frekventanty podněcovat, aby se u nich projevil jejich charakteristické vzorce chování. To je nezbytné, aby je bylo možné změnit nebo na nich jinak pracovat. Dále se rozvíjí při skupinové terapii pocit soudržnosti, socializace, katarze a členové by si měli uvědomit, jak jejich minulost ovlivňuje současnost. (Kratochvíl, 2007)

2.2 Rodinná psychoterapie

„Rodinná terapie v dnešní podobě se začala zvolna vyvíjet po druhé světové válce, když si výzkumníci i kliničtí pracovníci začali všimnout významu současné pacientovi rodiny při utváření a udržování psychických poruch u jednoho nebo více členů.“ (Kratochvíl, 2002, s. 262)

Rodinná psychoterapie se zabývá rodinnými problémy. Probíhá formou sezení s celou rodinou a na členy se pohlíží jako součást rodinného systému.

Jak uvádí ve své knize Minuchin (2013) v rámci rodinného modelu došlo ke spoustě změnám. Dnešní společnost převzala řadu funkcí za rodinu. Například mnoho prarodičů je umístěno v domovech pro seniory či jiném zařízení místo, aby o ně pečovaly jejich děti a oni zase pomáhali s péčí o vnoučata, dále je to ekonomická pomoc například formou sociálních dávek a také v neposlední řadě změna hodnot. Všechny tyto faktory ovlivňují současné rodiny, a jak to už bývá, mnoho přínosů moderní doby sebou nese i mnoho skrytých nástrah a nebezpečí se kterými se může setkat právě při rodinné terapii.

Mezi hlavní problém, který kazí fungování rodiny je považována špatná komunikace mezi jejími členy. Banmen (2016) například ve své knize odkazuje na V. Satirovou, která uvádí tyto typy špatné komunikace. Komunikaci obviňující, usmiřující za každou cenu, chladně racionální, nevěcnou až rušivou.

Psychoterapie by měla v tomto případě vést rodinu k poznání těchto vzorců a nahradit je za komunikaci otevřenou s vyjadřováním skutečných pocitů a respektováním pocitů toho druhého. Banmen (2016) dále ve své knize odkazuje na V. Satirovou, která uvádí, že bychom rodinu neměli vnímat staticky, ale jako dynamický proces. Důležité je, aby se rodina naučila projevat lásku, vřelost a zájem o druhé.

Rodinná terapie začíná prvním kontaktem s terapeutem, kdy se utváří kontrakt, zjišťuje se motivace klientů a možné překážky. Terapie bývá ukončena po dohodě s rodinou, když dojde k naplnění počátečního kontraktu nebo může být ukončena kdykoli v jejím průběhu ze závažných důvodů jako je například ztráta motivace některých členů/člena nebo důvěry. (Minuchin, 2013)

2.3 Individuální psychoterapie a její hlavní směry

Je velmi důležité si uvědomit s jakým typem klientů je terapie vedena a co je jejím cílem. Dle toho je dobré zvolit vhodný psychotherapeutický směr (Kratochvíl, 2002). Jako hlavní směry v psychoterapii bych ráda uvedla hlubinou psychoterapii, dynamickou a interpersonální psychoterapii, Rogerskovskou psychoterapii, behaviorální psychoterapii, kognitivní psychoterapii, komunikační psychoterapii, Gestalt terapii, existencionální a humanistickou psychoterapii. O každém z těchto směrů bych se ráda ve své práci okrajově zmínila, protože to považuji za užitečné pro orientaci při práci s klientem.

Hlubinná psychoterapie

Za objevitele hlubinné psychoterapie je považován S. Freud, který je tvůrce psychoanalýzy. V psychoanalýze se rozlišují kromě vědomí další dvě složky, a to předvědomí a nevědomí. Do nevědomí se řadí pudy, které mohou být dle Freuda spjaté se vznikem neuróz. (Kratochvíl, 2002)

Dle Freuda (2012) je základním pudem pud sexuální a pud destruktivní. Dále vytvořil pregenitální teorii, která se skládá z několika fází:

- fáze orální- jedná se o fázi, která trvá zhruba do 18 měsíců dítěte, kdy uspokojování přichází skrze sání a v pozdějším období, kdy začnou růst zuby, přichází destruktivní nebo agresivní chování
- fáze anální- tato fáze trvá zhruba do tří let věku dítěte. V této fázi je primárním uspokojením konečník
- fáze falická, která se objevuje zhruba od tří let.
- Oidipovský komplex- ten vzniká mezi třetím a šestým rokem dítěte, kdy nevědomý erotický vztah má podobu incestního přání dítěte vůči rodiči opačného pohlaví a rodič stejného pohlaví je chápán jako sok.
- Kastracní komplex- vzniká ve stejném roce jako Oidipovský a jedná se o strach ze ztráty penisu u chlapců a u dívek o závidění mužského penisu.
- Období latence- v tomto období jsou sexuální potřeby zcela upozaděny.

Nástup puberty- kdy se opět objevuje normální genitální sexualita, která je zaměřena heterosexuálně, pokud vše proběhlo bez patologie.

Pokud v některé z těchto fází došlo k fixaci libida tak to má dle Freuda projev perverze anebo naopak pokud došlo k potlačení některé z těchto fází tak to může vést ke vzniku neuróz (Freud, 2012).

Domnívám se stejně jako mnozí odborníci, že Freud přecenil roli sexuality a infantilního vývoje libida.

Pacienti k Freudovi docházeli původně šestkrát v týdnu a později jen pětkrát. Během terapie pacient ležel na lůžku a nedíval se přímo na Freuda, což bylo něco nového. Pacient volně asocioval o tom, co ho zrovna napadlo.

Dalším představitelem hlubinné psychoterapie je A. Adler, který se rozdíl od Freuda domníval, že není rozhodující sexuální pud, ale životní cíl jedince. Člověk se primárně potřebuje začlenit do společnosti, uplatnit se a prosadit. Zjednodušeně řečeno dle Adlera nad pudy vítězí vliv sociálního prostředí. (Kratochvíl 2002)

Adler se domníval, že účelem neurózy je uchránit člověka před prožíváním vlastní bezcennosti. Psychoterapie v Adlerově podání se zaměřuje na to, co by se změnilo, kdyby byl pacient zdravý, analyzuje jeho motivaci, postoje, osobnostní strukturu, životní styl a rodinné konstelace. Dále vede pacienta ke změně životního stylu a zaujetí reálného postoje vůči sobě i okolí. Terapeut během sezení dodává klientovi odvalu a podporuje ho a vede k řešení svých hlavních životních úkolů. (Kratochvíl 2002)

Dalším představitelem hlubinné psychoterapie je C. G. Jung. Ten je znám především zavedením typologie dělící lidi na introverty a extroverty. Jako hlavní cíl v si Jung v psychoterapii vytyčil objasnění nevědomých souvislostí. Samotná psychoterapie spočívá ve snížení prahu vědomí, aby se mohl vynořovat obsahy nevědomí, a to ve snech a představách. Tyto představy si musí klient převést do vědomí a poté jsou prozkoumány a je zde snaha o jejich pochopení a poté převedení do situace klienta. Důležitou roli zde hraje přivlastnění a zpracování nalezeného smyslu a včlenění problému do celkově psychiky klienta. Podstatou Jungovské psychoterapie je analýza snů, aktivní imaginace, archetypy. (Kratochvíl, 2002)

Dynamická a interpersonální psychoterapie

Dynamická a interpersonální psychoterapie zkoumá interpersonální vztahy a současné konflikty klienta. Klientovo maladaptivní chování většinou souvisí s minulými zkušenostmi klient. Jedná se především o minulé konflikty, traumata a frustrace. V rámci terapie je důležité, aby klient především porozuměl vlastnímu podílu na opakujících se problémech. Proto je velmi důležité najít souvislosti nepřizpůsobivého chování s dřívějšími zážitky. Například nemá-li dítě v dětství lásku, bezpečí, uznání a vřelost rodičů, tak v dospělosti se to může projevovat například hostilným chováním, různými poruchami chování, pocity úzkosti a dalšími patologiemi. (Kratochvíl, 2002)

Rogersovská psychoterapie

Jedná se psychoterapii, která je zaměřená na člověka. Tento typ psychoterapie probíhá formou rozhovoru. Jedná se o důvěrný, otevřený rozhovor, kdy terapeut plně respektuje klienta a vciťuje se do něj. Podporuje jeho sebe projevování a sám psychoterapeut může projevit své pocity.

Psychoterapeut se snaží navodit bezpečnou atmosféru, je vnímavý, empatický, nedirektivní, akceptuje plnohodnotně klienta. Je zde snaha o duchovní růst klienta, rozvíjení vtaů k lidem a sebezdokonalování. Směřuje od ovládanosti vnějšími silami k vnitřnímu sebeřízení. (Kratochvíl, 2002)

Behaviorální psychoterapie

Tento typ psychoterapie se zabývá procesy učení a jejich aplikací na poruchy chování. Staví pouze na pozorovatelných faktech a jejich popisu. Dle tohoto směru jsou poruchy chování chápány jako naučené reakce, které lze odnaučit. V behaviorální psychoterapii jsou využívány tresty, které vedou k podmiňování klienta formou odměna x trest. (Kratochvíl, 2002)

Racionálně emoční terapie (RET)

Se věnuje poznávacím procesům, a to především myšlení.

jejíž hlavním cílem je odstranit nerealistické názory pacienta a k tomu využívá přímý útok s využitím veškeré autority terapeuta a všech didaktických a přesvědčovacích metod. Terapeut se snaží u klienta vybudovat racionální náhled na život. Rozhovor v rámci RET terapie se příliš nezaobírá pacientovou historií, ale pouze pracuje na přítomnosti. Vztah pacienta s terapeutem je pouze pracovní, kdy terapeut kritizuje klientovo chování a jeho názory. (Kratochvíl, 2002)

Kognitivní psychoterapie

Má stejné východisko jako RET terapie. Terapeut na rozdíl od RET terapie ovšem v terapii neříká, které myšlenky jsou správné a které špatné, ale formou kladených otázek se dotýká smyslu, užitečnosti a důsledků jeho názorů. Terapeut otázky pokládá tak, aby si klient mohl dojít sám k logickým závěrům. (Kratochvíl, 2002)

Kognitivně-behaviorální terapie

Jedná se o celkem mladý směr, který má klientovi pomoci porozumět tomu, jak přemýšlí o světě, okolí kolem sebe a o sobě samém. Jak klient chápe své okolí, tak to ovlivňuje jeho chování a také jeho samého. (Kratochvíl, 2002)

„Tato terapie vychází z předpokladu, že u většiny psychických problémů dojde ke zlepšení tím, že se identifikují a změní chybné a porušené představy, myšlenky a chování. Lidé trpící depresemi mají sklon vysvětlovat si všechna fakta ve svůj neprospěch. Úzkostní lidé zas mají tendenci hledět do budoucnosti s obavami a ti, kdo mají nízké vědomí vlastní hodnoty, přeceňují úspěchy druhých a podceňují své vlastní. Tato terapie učí lidi rozpoznávat a měnit nezdravé zvyky v myšlení, což se pak pozitivně odrazí v jejich chování.“ ([Co je KBT - ODYSSEA - Mezinárodní institut KBT \(vycvikkbt.cz\)](#)). Hlavními metodami KBT je nácvik podle vzoru. Expoziční techniky, jedná se o vystavení klienta obávaného podnětu nebo situaci. Další metodou je zabránění rituálům a řada dalších kognitivních technik, které jsou zaměřeny na změnu dysfunkčních myšlenek a vnitřních postojů.

Jak uvádí ve své knize (Wolf a Merkle, 2017) pokud již klient nezvládá svou situaci, trpí těžkými depresemi, závislostmi, úzkostmi je dobré se obrátit právě na KBT. Bližší informace jsou k dispozici na jejich webových stránkách www.cskbt.cz, kde nalezne kontakty na psychology, psychoterapeuty a může najít i terapii, která je hrazena pojišťovnou.

Metoda KBT pomáhá lidem překonávat pocity úzkosti a paniky. Cílem této terapie je, aby si klienti zlepšili svůj vlastní život a překonaly své úzkosti. (Knaus a Carlson, 2014)

Komunikační psychoterapie

„Opírá se o systémový přístup a zaměřuje se na současné interakce jedince s okolím a na jeho současnou rodinu, kterou chápe jako celek propojený vzájemnými interakcemi,„ (Kratochvíl, 2002, str.80). Jedná se o interakční psychoterapii. Krátká komunikační terapie zkoumá přítomnost, co se nyní děje a proč. Nezkoumá minulost. Terapeut se snaží změnit klientovo chování, které vede k udržování symptomů. Terapeut využívá při práci s klientem matoucí komunikaci, provokuje, vymýšlí si různé triky a polopravdy, manipuluje s klientem, což má mít za cíl dosahování větších změn v chování a jednání klienta (Kratochvíl, 2002).

Humanistická psychoterapie

Je zaměřena na člověka a podtrhuje jeho jedinečnost. Klade důraz na svobodu a potenciál jedince. Považuje člověka za přirozeně dobrého a jen díky působení vnějšího tlaku, životních zkušeností se projevuje hostilní chování a neurózy. (Kratochvíl 2002). Za protagonistu tohoto směru je považován A. Maslow, který rozdělil lidské potřeby do pěti skupin od jejich vývojového pořadí. Jedná se o potřeby fyziologické, potřeba jistoty a bezpečí, potřeba někam patřit a být milován, potřeba ocenění druhými a kladného sebehodnocení a potřeba sebeaktualizace. (Maslow, 1943). Cílem psychoterapie je rozvoj těchto potřeb, naučení se plně prožívat své city, rozvoj fantazie a tvořivosti a kultivaci smyslových zážitků. Dále se jedná o návrat k přírodě.

Existencionální psychoterapie

Tento psychoterapeutický přístup podtrhuje jedinečnost každé osobnosti a podporuje osobnostní růst daného jedince. V tomto směru není důležitá adaptace klienta na své okolí, ale seberealizace a uskutečňování hodnot daného jedince. Na prvním místě je zde vnitřní zážitkový svět jedince. (Kratochvíl, 2002)

Do toho směru spadá daseinsanalýza, které se budu věnovat více v další kapitole a dále logoterapie.

Základním znakem logoterapie je touha po smyslu bytí. Pokud není tato touha naplněna tak dochází k existencionální frustraci, ta může vést k neurózám, depresím a suicidnímu jednání. Tato existencionální frustrace souvisí s dnešní konzumní společností, která vyžaduje výkon a samotné bytí člověka jde mnohdy do pozadí. Základním principem terapie je pomoci najít klientovi jeho životní smysl, proto terapie rozšiřuje klientovi obzor vyšších cílů a hodnot. V logoterapii se dále dělí hodnoty na zážitkové, postojoyé a dále je zde velmi důležitým faktorem svoboda a odpovědnost vůči svědomí. (Kratochvíl 2002)

2.4 Fenomenologický přístup

„Prvořadá fenomenologická zásada vyžaduje nechat všechno být tím, čím to je, ani nepřidávat, ani neubírat.“ (Růžička, 2011, str. 190)

Ve svém životě se mnohdy setkáváme se situacemi, kdy máme určitou představu, jak by to mělo být, co je správné a co je špatné. Mnohdy se však věci vyvinou úplně odlišně, než jsme sami očekávali a my nakonec zjistíme, že to, co bylo zprvu černé vlastně již tak černé není, a to co se nám zdálo růžové, již také ztratilo svou barvu. Stavět svůj život na předsudcích a zažitých stereotypech je fikce nikoli samotné bytí. Heidegger píše ve své knize *„V pobytu, dokud jest, vždycky ještě chybí něco, čím být může a čím bude. K tomuto chybějícímu však patří i sám „, konec“.* „, Konec“ bytí ve světě je smrt. “ (Heidegger, 1996, str. 264) nebo jak se zmiňuje profesorka Hogenová ve své knize, že lidé potřebují mít jistotu, protože ta jediná pro ně znamená pravdu (Hogenová, 2014). Ale jediná jistota je právě již zmíněná smrt (konec bytí), což u mnoho lidí vyvolává strach až hrůzu z neznámého. Pro mnoho lidí je až nepředstavitelné

nechat na sebe dolehnout tíhu nevědomosti. Mnohdy chceme mít vše jasně dané, naškatulkované, ale život a samotném bytí takto nefunguje a ani fungovat nemůže. Lidé stále něco obstarávají, ale tím ztrácí svůj život. Mnoho lidí nepřijímá život takový, jaký je, ale pouze takový, jaký by měl být dle jejich představ, nároků společnosti a zvyklostí. Přístup lidí v dnešní době je velmi pragmatický. Lidé často opravdově nežijí z důvodu strachu. Se strachem se v sociální oblasti setkávám velmi často. Klienti přijdou většinou ve velmi tíživé životní situaci, nebo mají čerstvě velmi negativní zkušenost, a to jim brání se posunout dále a problémy řešit. Jak se zmiňuje Heidegger strach je hlavním činitelem zmatku a činí pak lidi jednat bezhlavě, což uzamyká bytí (Heidegger, 1996). Proto je sociální práce velmi specifická a rozmanitá.

Fenomenologie byla rozvíjena především Edmundem Husserlem a jeho žáky. Husserl se pokusil o citlivý a bezpředsudkový popis toho, co člověk prostě prožívá. Aby to bylo možné tak se musíme zbavit všech předpojatostí, které brání vědomí, aby se dostalo samo k sobě. V praxi to znamená zdržení se soudu. Člověk se má odprosit od předsudků, soudů a přijmout věci tak jak se nám sami tělesně ukazují (Husserl, 2015).

„Své výklady označují jako fenomenologické tak rozdílní autoři, jako jsou G. Marcel, N. Hartman, J. L. Austin, J. P. Sartre. Používají toto slovo ve smyslu, v němž se snoubí nový metodologický ideál s myšlenkovými figurami z Hegelovi, fenomenologie ducha“. (Coreth a spol., 2006, s 13).

Fenomenologické pojetí staví na každodenní zkušenosti, nikoli na tom, že nám svět byl dán jako objekt. Jsou zde podstatné akty a celkově sociální interakce, které každodenně ve světě probíhají (Boss 1963). Důležité je si uvědomit, že dle fenomenologického přístupu je lidský život tělesný a skrze naše tělo se stává skutečným. Lidský život je žit v pohybu, jehož póly jsou nebe a země. Velmi důležitá je z pohledu fenomenologie minulost, kdy jsme byli odkázáni na svou matku a zároveň se vyvíjeli. Přítomnost, kdy se setkáváme s lidmi a věcmi. Budoucnost, která se vztahuje k celku jako bytí. Zde se člověk otevírá pravdě (Rezek, 2010).

2.5 Daseinsanalýza

Kratochvíl (2002) ve své knize píše, že daseinsanalýza je filozoficky laděný směr vycházející z existenciální filozofie Martina Heideggera, od něhož přejímá základní terminologii, a z fenomenologické metody, navazující na filozofa Edmunda Husserla. Dalšími významnými osobnostmi v rámci daseinsanalýzy byl Švýcarský lékař Ludwig Binswanger a Mederd Boss. Ludwig Binswanger byl zaměstnán jako lékař na psychiatrické klinice. Jako doktorand ho vzal Jung k Freudovi, s kterým se spřátelil. Byl tedy ovlivněn jak Freudovou psychoanalýzou, tak četbou děl Heideggera a na základě toho si vypracoval vlastní koncepci. Růžička ve své knize například uvádí (Růžička, 2011, s. 189) „ *Heideggerova filozofie Bytí, a tím i daseinsanalýza nechává člověka a lidství být tím, čím to je*„. Například Poněšický (Poněšický, 2019, s. 17) ve své knize uvádí, že „ *Daseinsanalytici zdůrazňují konfliktní napětí mezi uzavřeností (starými zkušenostmi) a tím i nečasovostí a otevřeností (bez předsudků a v toku času)*“.

Podstatou daseinsanalýzy je samo bytí ve světě, pomocí prožívání jedince, což vede k jeho pochopení. Každý člověk má jiné prožívání a je jedinečný. Smyslem daseinsanalýzy není člověka změnit, ale pochopit ho a pomoci mu, aby pochopil a uskutečnil svou existenci. Člověk by měl mít nárok činit svá rozhodnutí dle svého uvážení, ale zároveň musí nést za své jednání odpovědnost. Poznání sebe sama může mít za následek izolaci i ztrátu dosavadních vztahů. (Růžička, 2021)

Z vlastní zkušenosti mohu říci, že mnoho lidí z výcviku prošlo velkou proměnou a sebeuvědoměním na základě sebezkušenostního Daseinsanalytického výcviku, a především díky pocitu ze ztráty jistot. To v člověku může vyvolat silný pocit úzkosti. Jak se zmiňuje ve své knize profesorka Hogenová, pro člověka je velmi nekomfortní až ohrožující situace, kdy na sebe nechá dolehnout bolest, z toho, že světu vlastně nerozumí. (Hogenová, 2014). Daseinsanalytickému výcviku se však chci věnovat až v další kapitole. Další součástí daseinsanalýzy je smrt, která je chápána jako konec bytí ve světě. Bytí ke smrti i to je součástí daseinsanalýzy. (Kratochvíl 2002). Jak píše ve své knize bytí a čas Heidegger, chceme mít svědomí, avšak tato možnost směřuje smyslem svého bytí k existenciální určitosti skrze bytí k smrti. (Heidegger, 1996)

Podstatou daseinsanalytického přístupu je především jedinečnost a neopakovatelnost klienta. Přístup ke klientovi tak musí být individuální. Především díky tomu se daseinsanalýza nepovažuje za vědu, protože nemá předmět zkoumání, když každý jedinec je jiný a neopakovatelný (Růžička, 2021).

2.6 Daseinsanalytický psychoterapeutický výcvik

Výcvik se skládá ze čtyř částí, a to ze sebezkušenostní, teorie, praxe a supervize. Aby byl výcvik kompletně absolvován, tak je zapotřebí splnit všechny tyto části. Samotný výcvik je zaměřen na rozvoj osobnosti frekventantů, tím se rozumí, aby účastník byl sám sebou a zároveň neztratil druhé (PVSPS). Sama z vlastní zkušenosti mohu říci, že neztratit druhé je velmi pomíjivé. Mnoho kolegů z výcviku ztratilo druhé, ale díky tomu našli sebe sami. Nebo přišli o známé a našli si jiné známé. Výcvik je znám tím, že se frekventant často dostává do izolace, nepochopení druhými. Další podstatou výcviku je být autentický s druhými, a přitom být sám sebou.

Daseinsanalytickém výcvik spadá do fenomenologického směru a to především, protože se vše nechává být takové jaké to je. Nic se neredukuje a nehledá v pozadí.

Rozhovory vedené během výcviku jsou přirozené a autentické pro každého jedince. Jedná se o opravdové osobní zkušenosti. (Růžička, 2021). Frekventanti by měli být naprosto autentický, a to i ve vyjadřování, pokud to frekventanti cítí tak mohou použít i vulgární výraz. V rámci komunikace zde nejsou žádné tabu. Mnohdy během výcviku bývá vyřčeno něco, co ještě nikdy vyřčeno nebylo. Nebo frekventant si uvědomí něco, co ho nikdy ani nemuselo napadnout. Hlavním cílem je najít sám sebe a být sám sebou,

Cestou k tomu bývá najít smysl věcí, porozumět jim a jejich výklad. Vedení výcviku není direktivní ani invazivní, ale i tak proniká do všech problematik lidské existence. Člověk by měl pochopit svou svobodu, kterou má, ale zároveň si také uvědomit zodpovědnost, která je s tím spojená (Růžička, 2011).

Ve výcviku jsou důležité pocity frekventantů, bezprostřední vztahy ve skupině, respektování jedinečnosti každého člena, je zde snaha vyhnout se manipulaci druhých, proto každý člen mluví sám za sebe a nedává přímé rady na rozdíl od jiných typů výcviků. Vedení je

nedirektivní, bez nátlakové a bez psychoterapeutických technik. (Růžička, 2011). Tyto techniky v Daseinsanalytickém výcviku nehledejte. Na to je zaměřen například KBT výcvik.

Díky tomu, že výcvik nemá mnoho pravidel ani žádnou zajatou rutinu je mnohdy pro své členy velmi náročný. Výcvik je kreativní a autentický.

Samotný výcvik probíhá formou komunit a skupin. Komunitou se rozumí setkání se s lidmi z druhé výcvikové skupiny, kdy mohou probíhat i společné akce a program. (Růžička, 2011).

Důležitými faktory pro přijetí do výcviku je věk, který musí být nejméně 25 let, dále minimálně středoškolské vzdělání, osobnostní rysy, nepřítomnost zdravotních komplikací, které by mohly být kontraindikací, pro přijetí do výcviku.

Žadatel o přijetí do výcviku napíše první životopis v rozsahu sedmi až deseti stran a poté je pozván na rozhovor, který vedou většinou vedoucí daného výcviku. Neformální životopis musí být napsán vlastní rukou, měl by být autentický a obsahovat informace o celém životě žadatele (pvspcs.cz).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 Výzkumné šetření

3.1 Výzkumný záměr a cíl výzkumného šetření

Pro volbu výzkumného tématu mám své důvody. Ve svém profesním životě se již mnoho let věnuji sociální práci, konkrétně jsem působila v doprovázející organizaci a věnovala se spolupráci s pěstounskými rodinami. Snaha o zvýšení odborných kompetencí mne přivedla do psychoterapeutického, daseinsanalytického, výcviku. Mohla jsem tak na vlastním příkladu zaznamenat, zda a jak se podílí absolvování výcviku na kvalitě, spokojenosti a vůbec průběhu výkonu tohoto povolání.

Cílem tohoto výzkumu jsem proto zvolila prozkoumání, jaké zkušenosti mají jiní sociální pracovníci, kteří absolvovali daseinsanalytický psychoterapeutický výcvik. Do jaké míry se promítly kompetence, získané výcvikem do pracovního, popřípadě osobního života.

3.2 Výzkumný vzorek

Pro zajištění cíle šetření byl zvolen výzkumný vzorek složený z absolventů daseinsanalytického psychoterapeutického výcviku. Vzhledem k tomu, že rozhovory probíhaly během roku 2021, kdy byla velmi zásadně omezena osobní interakce mezi lidmi a sociální pracovníci vykonávali svoji profesi za mimořádně ztížených podmínek. Z tohoto důvodu byli osloveni účastníci – sociální pracovníci, kteří aktuálně působili na pracovní pozici sociálního pracovníka a byli ochotni se sejít k rozhovoru. Je nutné podotknout, že se podařilo získat do výzkumného šetření účastníky, kteří mne buď osobně nebo zprostředkovaně znali.

3.3 Výzkumné otázky

Hlavní výzkumná otázka vychází z výzkumného záměru a cíle výzkumu, stejně jako voleného výzkumného vzorku.

Hlavní výzkumná otázka (HVO) zní:

Jaké možnosti v sociální práci s klienty přinesl participantům daseinsanalytický psychoterapeutický výcvik?

Vedlejší výzkumné otázky (VVO) pak doplňují a konkretizují hlavní výzkumný záměr:

VVO 1: *Co bylo motivací pro zvolený výcvik a co se změnilo v životě participantů po dokončení výcviku?*

VVO 2: *Jak výcvik ovlivnil spolupráci s klientem a jak vnímají podíl daseinsanalytického přístupu?*

Pro získání, pro výzkumný cíl, adekvátních odpovědí je velmi důležité, aby participanté byli otevření a sdílní. Tyto odpovědi měly někdy velmi osobní charakter a je velmi důležitá ochota a otevřenost participantů ke spolupráci. Otázky se týkají žitých zkušeností participantů a toho jak vnímali přínos výcviku nebo i záležitosti, které jim výcvik vzal v rámci osobní a pracovní roviny. Vybraní participanté, kteří jsou sociálními pracovníky a absolvovali Daseinsanalytický sebezkušenostní výcvik, naplňovali můj předpoklad, že budou ochotní sdílet autenticky své žité zkušenosti.

3.4 Zvolená výzkumná metoda

Ve své práci jsem využila data získaná z rozhovoru s participanty, kteří jsou sociální pracovníci a zároveň absolvovali Daseinsanalytický sebezkušenostní výcvik. Primárně se jedná o data zachycující jejich žitou zkušenost, a proto byla jako optimální výzkumná metoda zvolena kvalitativní metodologie.

Kvalitativní metoda výzkumu u této práce byla zvolena i proto, že se jedná o velice úzce profilované téma. Bohužel v současné době v České republice nebývá standardem, aby sociální

pracovník absolvoval sebezkušnostní psychoterapeutický výcvik. Nemluvě o dasainsanalytickém zaměření, který je v České republice možné absolvovat pouze pod záštitou Pražské vysoké školy psychosociálních studií.

Vzhledem k tomu, že získaná data z rozhovorů obsahují řadu pocitů a osobních zkušeností participantů výzkumu, rozhodla jsem se nakonec pro využití metody tematické analýzy, kterou Braun a Clarke (2006, s. 79) označují jako „*metodu identifikace, analýzy a odkazování ke vzorům (tématům) v datech*,“

3.5 Tematická analýza, zpracování výzkumného materiálu

Tematická analýza zachycuje a zkoumá opakující se témata v datech. Tato témata se pak použijí jako vzory, které jsou nezbytné k popisu fenoménu, který zkoumáme, a tím získáme odpovědi na naše výzkumné otázky. Námi identifikovaný problém je tak považován za téma, pokud se prokáže, že dané téma je opakující napříč skupinami, nebo v jedné skupině anebo se může prolínat všemi skupinami a tím například může blokovat řešení jiného tématu. (Braun & Clarke, 2012).

Tematická analýza se běžně uplatňuje při kvalitativním výzkumu. Hlavní výhodou této analýzy spatřuji v její flexibilitě a komplexnímu výstupu ze získaných dat.

Zvolila jsem si tuto metodu analýzy dat především z důvodu, že můj výzkum je postavený na rozhovorech s participanty a především je postaven na jejich žité zkušenosti a posléze zpracování dat z výzkumu.

Při zpracování výzkumných rozhovorů bylo využito techniky otevřeného kódování. Na základě získaných výrazů, myšlenek, postřehů sdílených v rozhovorech a nalézání jejich společných obsahů, byly vytvořeny témata, která budou následně vyhodnocena.

3.6 Průběh sběru dat

Výzkum proběhl se šesti participanty, z čehož se jednalo o tři ženy a tři muže. Dva participanti spadají do věkové hranice 30 až 35 let. Další dva participanti do rozmezí 35 až 40 let. Jeden participant do věkové kategorie 25 až 30 let a jeden participant do kategorie 50 až 55 let. Ve výzkumném vzorku měli všichni participanti ukončený pětiletý sebezkušenostní Daseinsanalytický výcvik a zároveň se jedná o sociální pracovníky.

V mém vzorku participantů se nachází sociální pracovník z chráněné dílny pro lidi s duševním onemocněním, dále pak sociální pracovník z azylového domu, street worker pracující s drogově závislými klienty, pracovník OSPOD, terénní sociální pracovník, který aktivizuje seniory a dále jednatel neziskové společnosti, který je zároveň organizátor vzdělávacích akcí pro pěstouny, lektorem, doprovázejícím pracovníkem pěstounských rodin a dále vykonává případové konference. Vzorek participantů je úmyslně velmi různorodý, aby zde mohla být co nejlépe a nejefektivněji uplatněna tematická analýza.

Pro uskutečnění mého výzkumu bylo velmi důležité, aby se jednalo o homogenní vzorek, což splňuje fakt, že všichni participanti mají zakončený sebezkušenostní Daseinsanalytický výcvik a zároveň o heterogenní vzorek a toto bylo splněno faktem, že se jedná o participanty pracující s různými druhy klientů a na odlišných pozicích.

Tabulka 1. Demografická data participantů

Věk	Pohlaví	Vzdělání	Zaměření soc. pracovníka
25-30	muž	středoškolské	Street worker s drogově závislými klienty
30-35	muž	Vysokoškolské	Terénní pracovník aktivizující seniory
	žena	Vysokoškolské	Pracovnice OSPOD
35-40	muž	Vysokoškolské	Pracovník v azylovém domě
	žena	Vysokoškolské	Pracovník v chráněné dílně

50-55	žena	Vysokoškolské	Jednatel neziskové společnosti, organizátor vzdělávacích akcí pro pěstouny, lektor, doprovázející pracovník PP rodin
-------	------	---------------	---

Rozhovory byly vedeny s využitím polostrukturovaného scénáře. V rámci rozhovoru, jsem měla předem před připravené otázky, které se týkaly klíčových okruhů a na ty navazovaly volné asociace:

- a) motivy/důvody výběru Daseinsanalytického sebezkušenostního výcviku
- b) pozitivní a negativní dopad výcviku
- c) možnosti využití daseinsanalytického přístupu v povolání sociálního pracovníka
- d) celkové dopady na daného jedince a změny v jeho životě po absolvování výcviku.

Tyto okruhy byly formulovány formou otevřených otázek během rozhovoru.

Tabulka 2. Seznam okruhů otázek pro výzkumný rozhovor

Okruhy pro otázky
motiv/důvody výběru Daseinsanalytického sebezkušenostního výcviku
pozitivní a negativní dopad výcviku na participanta
možnosti využití daseinsanalytického přístupu v povolání sociálního pracovníka
celkové dopady na daného jedince a změny v jeho životě po absolvování výcviku

3.7 Představení participantů výzkumu

Alice

Paní Alice je zaměstnána jako sociální pracovník v chráněné dílně pro lidi s duševním onemocněním a zároveň působí i jako psychoterapeut. Na jejích bedrech však leží také většina provozních činností této chráněné dílny.

Paní Alice měla velkou krizi, a to jak v pracovní, tak v osobní rovině, proto se rozhodla přihlásit na sebezkušenostní výcvik. Když si zjišťovala informace o různých směrech výcviků tak se jí nejvíce zamlouval daseinsanalytický směr, a to především proto, že je dle jejích slov takový lidský. Sama Alice nevnímá své klienty jako pacienty.

Štefan

Pan Štefan je sociální pracovník v azylovém domě. Náplní jeho práce je pomáhat řešit klientům problémy spojené se zaměstnáním, a to především tak, že jim pomáhá si najít práci. Dále klientům pomáhá s vyřizováním sociálních dávek a vzhledem k tomu, že zde klienti mohou být ubytováni pouze jeden rok tak jim pomáhá najít i ubytování dle jejich možností. Také pomáhá svým klientům se sociálními záležitostmi, jako jsou dluhy, výživné a rozvody. Azylový dům je jak pro jedince muže/ženy tak pro matky samoživitelky i rodiny s dětmi. O výcviku se pan Štefan dozvěděl prostřednictvím své práce, kdy mu byl sebezkušenostní výcvik nabídnut jeho nadřízeným jako možnost pracovního růstu. Směr daseins si zvolil, protože byl zrovna vypsaný termín a hodně turnusů bylo v Praze. Pan Štefan dále dodal, že nakonec měl ty výjezdové turnusy stejně nejraději.

Petr

Petr je terénní sociální pracovník, jehož náplní práce je aktivizace seniorů. Dále pak je lektorem vzdělávacích kurzů pro sociální pracovníky a pro pracovníky v sociálních službách. Seniorům pomáhá s vyřizováním osobních záležitostí, jako je například vyřízení dávek, návštěva nebo domluva lékaře a další úkony. Klientům poskytuje psychickou podporu formou rozhovorů.

Pan Petr se o sebezkušenostním výcviku dozvěděl skrze své zaměstnání a to tak, že si doplňoval různé kurzy a z toho jeden i na PVŠPS. Dále absolvoval koučingový kurz, který mu přišel nedostačující ohledně péče o klientovo zdraví. Tak hledal na internetu různé směry výcviků, a nakonec ho nejvíce zaujal Daseinsanalytický sebezkušenostní výcvik, který organizovala PVŠPS, se kterou měl velmi dobrou zkušenost a to především díky lidskému přístupu vyučujících.

Jana

Jana má již dlouholeté pracovní zkušenosti v zaměstnání na OSPOD a již založila i dvě fungující neziskové organizace. V současné době je jednatelem neziskové organizace, která se zabývá doprovázením pěstounů, organizování školení pro pěstouny a odlehčovacím pobyty pro děti v pěstounské péči. Paní Jana v neziskové organizaci doprovází pěstounské rodiny a organizuje vzdělávací pobyty pro pěstouny. Dále pak administrativní činnosti související s její pozicí jednatele firmy. Paní Jana zapsaný mediátor a také je facilitátorkou případové konference.

Paní Jana se o výcviku dozvěděla díky studiu na PVŠPS. Zjišťovala si informace o různých směrech, ale daseins ji, jak sama řekla, sedl nejvíce. Rok po ukončení magisterského studia nastoupila na Daseinsanalytický sebezkušenostní výcvik.

Paní Jana nastoupila na výcvik společně se svou nejlepší kamarádkou Helenou, která byla také spoluzakladatelem jejich první neziskové organizace.

Vedoucím ani frekventantům tuto informaci nesdělila a po celou dobu výcviku ji tajila. Díky tomu se dle vlastních slov musela během celého výcviku upozadovat a nemohla být ve skupině autentická, a to ze strachu, že by se před ní shodila. Toto porušení pravidel jí prý velmi poučilo o tom, jak jsou pravidla nezbytná a je velmi důležité je dodržovat.

Lada

Lada pracuje jako sociální pracovnice na OSPOD. V rámci svého povolání hájí práva a zájmy nezletilých dětí, realizuje opatření na jejich ochranu a celkově všechny úkony týkající se sociálně právní ochrany dle zákona č. 359/1999 Sb.

Paní Lada na mě působila velmi příjemným a milým dojmem. Když mluvila o svém zaměstnání tak bylo patrné, že své práci rozumí a baví ji.

Z vyprávění paní Lady bylo patrné, že jí daseinsanalytický sebezkušenostní výcvik změnil/ovlivnil celý život, a to jak v osobní rovině, tak v pracovní. K výcviku se dostala díky své kolegyni, která ho již absolvovala a nemohla si ho vynachválit. To ji velmi nadchlo a rozhodla se, že ho bude také absolvovat.

Filip

Pan Filip pracuje s drogově závislými klienty jako streetworker čili terénní pracovník. Hlavní náplní jeho práce je aktivní vyhledávání klientů v terénu čili jejich přirozeném prostředí jako je ulice, herny, nádraží. Prostě všude tam, kde se mohou jeho klienti pohybovat.

Když klienta vyhledá, tak s ním naváže kontakt a pokud si nějak rozumí, tak mu může pomoci formou informací. Klienti se totiž sami k informacím neumí nebo nedokážou dostat. Dále jim pan Filip může pomoci se zvládnutím závislosti, vyřízením dokumentů, dávkami, a jinými sociálně právními věcmi. Občas i doprovází klienty na úřad nebo jim pomáhá najít lékaře. V podstatě jim pomáhá se vším, co by člověk na ulici mohl potřebovat.

K výcviku se dostal přes pomocnou ambulantní skupinu v Bohnicích, když tam sám docházel jako drogově závislý. Sám se po střední škole poflakoval a hodně pil, občas užíval i různé drogy a kouřil marihuanu. Spíš mu šlo o takovou pohodu s kamarády. Poté se jeho kamarád předávkoval heroinem, a tak se rozhodl s tím něco dělat. Nechal se na základě této zkušenosti v Bohnicích přijmout na léčbu.

Pan Filip nebyl v Bohnicích hospitalizovaný, ale docházel na terapeutickou skupinu, kde se dozvěděl o výcviku a co to vlastně znamená.

3.7 Etika výzkumu

Rozhovory a celkový výzkum byl veden dle standardů metodologie DIPEX. (Ziebland and McPherson, 2006). Participanté byli o svých právech ohledně výzkumu informováni a také podepsali informovaný souhlas s využitím výsledků analýzy pro mou diplomovou práci a nahráním zvukového záznamu, který byl uložen v souladu s evropskou a českou legislativou na ochranu osobních údajů (Freitas et al., 2017). Přepisy rozhovorů jsou anonymizovány a všechny informace, které by mohli vést k identifikaci participanta změněny či smazány. Všechna jména participantů jsou fiktivní.

4 Výsledky tematické analýzy

4.1 Výsledná témata

Při zpracovávání výsledků rozhovorů za pomoci tematické analýzy jsem identifikovala čtrnáct témat. Tato témata jsem pak rozdělila podle jejich významu do čtyř okruhů tak, aby zodpověděly výzkumné otázky. Toto rozdělení umožňuje ucelenější náhled na to, jak sociální pracovníci vnímají vliv sebezkušenostního daseinsanalytického výcviku na sebe sama a výkon jejich zaměstnání.

4.1.1 Povědomí o výcviku

Sebezkušenostní psychoterapeutický výcvik v daseinsanalytickém směru není příliš známý. V současné době tento je tento výcvik v celé České republice možné absolvovat jen na PVŠPS. Z tohoto důvodu směřovaly úvodní otázky, především k tématu, jakým způsobem se účastníci o výcviku dozvěděli. Z odpovědí pak vyplynulo, že úvodní informace o samotné existenci výcviku daseinsanalytického zaměření byly spojeny především s výkonem pomáhající profese, studiem, či zkušeností s terapií v tomto zaměření.

Alice: *„Potřebovala jsem pomoci jak v pracovní, tak v osobní rovině a výcvik se mi tak nějak sám naskytl.“*

Jana: *„O výcviku jsem se dozvěděla během studia na PVŠPS a po roce od ukončení studia jsem se přihlásila na výcvik.“*

Štefan: *„No o výcviku jsem se dozvěděl skrze své zaměstnání, kdy mi o něm řekl můj nadřízený.“*

Filip: *„To je dlouhý příběh. Abych k vám byl upřímný tak jsem se o výcviku dozvěděl přes pomocnou ambulantní skupinu v Bohnicích kam jsem sám docházel jako drogově závislý.“*

Lada: *„K výcviku jsem se dostala na doporučení kolegyně z práce. Ta ho už absolvovala a velmi si ho chválila.“*

Petr: *„K výcviku jsem se dostal přes své zaměstnání, kdy jsem absolvoval různé kurzy a některé z nich zrovna na PVŠPS.“*

4.1.2 Volba daseinsanalytického směru

Psychoterapeutický výcvik v daseinsanalýze je specifický. Vzhledem k tomu, že samotný výcvik trvá pět let, byly zkoumány i motivace absolventů výcviku, proč si zvolili zrovna tento směr. Vzhledem k těmto okolnostem pak bylo překvapujícím zjištěním, že řada absolventů výcviku o samotném daseins mnoho nevěděla. Případně volili tento směr z důvodu, že se tento výcvik zrovna otevíral. Takovéto motivace si vysvětlují spíše jako potřebu absolvovat výcvik v daném období bez ohledu na jeho zaměření. Jedná se tedy o nedostatečnou nabídku a dostupnost psychoterapeutických výcviků pro pracovníky v pomáhajících profesích. Jedna participantka pak uvedla, že si tento výcvik zvolila z toho důvodu, že ji připadá lidský.

Alice: *„Na daseinu se mi líbí, že je takový lidský. Své klienty mám moc ráda a nevnímám je jako pacienty, což koresponduje s daseinem.“*

Jana: *„Do výcviku jsem šla s kamarádkou Helenou a celou dobu jsem se díky tomu upozad'ovala. Všem jsem lhala, že se neznáme. Díky tomu jsem si uvědomila, jak jsou důležitá pravidla.“*

Štefan: *„No a daseins, protože bylo vypsané zrovna výběrové řízení a hodně sezení bylo v Praze, což se mi docela hodilo. Takže nic víc v tom nehledejte (smích).“*

Filip: *„No moc jsem toho o něm nevěděl, ale teď už vím že žádný jiný směr by pro mě nebyl. Daseins je svobodný směr, který má neomezené možnosti.“*

Lada: *„K výcviku jsem se dostala na doporučení kolegyně z práce. Ta ho už absolvovala a velmi si ho chválila. Žádný jiný výcvik jsem neznala a ani jsem si nezjišťovala další bližší informace.“*

Petr: *„Zajímal mě i Gestalt, Rogers, ale daseins zrovna otevíral, plus jsem měl dobrou zkušenost s PVŠPS. Líbil se mi jejich lidský přístup.“*

4.1.3 Osobní motivace pro absolvování psychoterapeutického daseinsanalytického výcviku

Některé motivace, které vedly zájemce k výcviku jsem vyhodnotila jako osobní. Mezi takovéto motivace patřilo pokus o řešení vlastních problémů, doporučení od jiných frekventantů výcviku, ale i třeba zvědavost.

Alice: *„Měla jsem velkou krizi. S manželem se již dlouho snažíme o dítě, ale i přes veškeré snahy, kdy jsme s manželem využili možnost umělého oplodnění nám to prostě nejde.“*

Jana: *„Určitě zvědavost. A taky jsem v té době řešila nějaké své vlastní osobní problémy.“*

Štefan: *„Já jsem asi ani žádné neměl. Na výcvik jsem šel jen kvůli práci.“*

Filip: *„To ale do doby, než se mi kamarád předávkoval heroinem. To byla ta chvíle, kdy mi došlo, že je to fakt průser a rozhodl jsem se s tím něco dělat. Přihlásil jsem se na léčbu do Bohnic. Docházel jsem pravidelně do terapeutické skupiny a tady jsem se dozvěděl o výcviku.“*

Lada: *„Moje motivace byly vlastně takový, že mi kolegyně řekla, že to je super že se jí změnil celý život. Tak mě to nějak zaujalo a chtěla jsem to zkusit.“*

Petr: *„Absolvoval jsem i koučingový výcvik, a to mi přišlo nedostačující ohledně péče o klientovo zdraví, a tak jsem hledal na netu různé výcviky.“*

4.1.4 Pracovní motivace pro absolvování psychoterapeutického daseinsanalytického výcviku

Absolvování psychoterapeutického výcviku je pro pracovníky v pomáhajících profesích především profesní záležitostí. Proto se dalo předpokládat, že motivace, které vedly participanty výzkumu k tomu, aby se do výcviku přihlásili byly především ty, které souvisí s výkonem jejich zaměstnání. Z jejich odpovědí pak vyplynulo, že nešlo jen o pouhé rozšíření jejich pracovních kompetencí, ale také například očekávali, že jim absolvování výcviku pomůže ji s vypořádáním se s jejich náročným povoláním jako takovým. Z odpovědí jednoho participanta pak také vyplynulo, že jeho motivací byl kariérní růst. To že absolvování výcviku zvyšuje

konkurenceschopnost pracovníků v pomáhajících profesích na pracovním trhu nepřímo potvrdil i jeden z participantů, který uvedl, že jej absolvování výcviku přivedlo k práci v pomáhajících profesích, i když jeho úvodní motivace byly osobní.

Alice: *„V práci toho mám hrozně moc. Vykonávám agendu za tři zaměstnance, ale musím říct, že práce mě opravdu naplňuje.“*

Štefan: *„No a já jsem v tom spatřoval možnost dalšího kariérního růstu.“*

Filip: *„Vůbec žádné. Mě vlastně přivedl výcvik k zaměstnání.“*

Lada: *„K výcviku jsem se dostala na doporučení kolegyně z práce.“*

Petr: *„Absolvoval jsem i koučingový výcvik, a to mi přišlo nedostačující ohledně péče o klientovo zdraví, a tak jsem hledal na netu různé výcviky.“*

4.1.5 Přínos výcviku v osobní rovině

Mohlo by se zdát, že pro pracovníka v pomáhající profesi přináší psychoterapeutický výcvik především pracovní užitek a benefity. Všichni z dotázaných však v oblasti přínosu výcviku v osobní rovině shodně uváděli především takové, které souvisely s jejich seberozvojem. V souhrnu by se dalo říct, že se jednalo o získání vlastní psychické stability, vyrovnání se se sebou samým. Tedy jakýmsi ukotvením vlastního já a vyrovnání se s vlastní minulostí. U řady z nich pak došlo k určitému přehodnocení priorit ve vlastním životě a autentičtějšímu projevu jich samých. Což je svým způsobem základním kamenem daseinsanalýzy. Tato vlastní autenticita jim pak pomohla i v komunikaci s jejich blízkými. Respektive k autentické a jasnější komunikaci. Jedna z účastnic pak uvedla, že díky výcviku vysadila i antidepresiva. Výše uvedené si vysvětlují tak, že samotné absolvování výcviku může mít na absolventy výcviku terapeutický účinek.

Alice: *„Rozhodně jsem díky výcviku získala psychickou stabilitu, a to jak v osobní, tak v pracovní rovině. Díky tomu jsem mohla vysadit antidepresiva a celkově se mi změnil pohled na svět a vnímání sebe sama. Přinesl mi nové obzory, v budoucnu bych chtěla pracovat i jako samostatný psychoterapeut.“*

„Jako hlavní změnu vnímám vysazení antidepresiv no a s manželem se nám vylepšila komunikace.“

Jana: „No v osobní rovině mi dal náhled na mě samou. Sebe zkušenost, která mi chyběla, zpracování minulosti, a to i rodinné minulosti.“

Štefan: „Měl jsem pocit, že svou existenci musím obhajovat prací do roztrhání těla. No teď vím, že opravdu nemusím (smích).“

„No upřímně jsem byl v té době dost v prdeli a výcvik mi neuvěřitelně pomohl.“

„Našel jsem si partnerku, nyní již manželku a teď máme už i dceru.“

Filip: „Začal jsem si sebe víc vážit, pracovat na sobě, otevřely se mi nové obzory a našel jsem si zaměstnání, které mě naplňuje.“

„Vlastně jsem začal zase fungovat.“

Lada: „Výcvik mi přinesl celkovou změnu vnímání světa a okolí. Stala jsem se díky výcviku více autentická a celkově sama sebou. Nepřemýšlím nyní tak moc o tom, co je správně a co je špatné, ale akceptuji realitu a fakt, že věci jsou takové, jaké jsou. Nenechám se sebou již manipulovat ze strany okolí a již ji dokážu rozpoznat a pracovat s ní. Dokážu se mít ráda taková jaká jsem.“

„Díky výcviku jsem se zlepšila v komunikaci.“

Petr: „V osobní rovině mi přinesl větší rozhled ve všech mých vztazích. Nemám už tendence, které vyžaduje společnost, abych pečoval o vztahy jenom pro efekt, který to má na okolí. Žiju víc autenticky a uvědomuji si, že i kdyby se věci daly udělat lépe, ale aktuální maximum toho nedosahuje, tak to není nijak destruktivní.“

„Jinak v obou rovinách mi to přidalo na nadhledu.“

4.1.6 Negativní dopady výcviku v osobní rovině

Přínos výcviku v osobní rovině však participanti výzkumu nevnímali jen pozitivně. Někteří uvedli, že jim výcvik v osobní rovině přímo něco vzal. I přes to, že jejich osobní život výcvik ovlivnil takovým způsobem, že jim něco „vzal“, nevnímali to v zcela negativním slova smyslu. Dalo by se říci, že změna v sebepojetí absolventů výcviku a jejich následná autenticita jim nefungovala ve vztazích, které byly založeny na „neautentickém“ jednání a komunikaci. Takovéto vztahy a způsob komunikace pak nedokázaly ustát změnu a přehodnocení hodnot absolventů výcviku.

Jeden z účastníků pak s nadsázkou poukázal na finanční zátěž, kterou sebou absolvování psychoterapeutického výcviku nese. Tento fakt by však mohl ovlivňovat ochotu absolvovat výcvik více, než z odpovědí vyznělo. Náklad psychoterapeutického výcviku ne jen v daseinsanalýze spočívá ne jen v platbě za samotný výcvik, ale i náklady spojenými s jeho absolvováním, jako je ubytování, strava, doprava, ale i čas, který je pro absolvování výcviku „obětovat“.

Alice: *„V osobní rovině nevezal asi nic.“*

Jana: *„V osobní mi spíše uškodil. Musela jsem padnout na hubu a uvědomit si důležitost hranic.“*

V průběhu výcviku jsem založila s tou bývalou kamarádkou neziskovou organizaci. Předtím jsme spolu dělaly na úřadě. Během výcviku jsme se rozešly ve zlém a ona ho předčasně ukončila.“

„Tři roky po výcviku jsem se rozvedla.“

Štefan: *„Určitě utápění v sebelítosti.“*

Filip: *„Výcvik mi vzal takový můj anarchismus. Chtěl jsem pořád bojovat, proti nějakému řádu/společnosti, pořád mi někdo diktoval, co mám dělat, ale já to chtěl dělat po svém. Nepřemýšlel jsem, jak vydělat peníze, ale kde je sebrat.“*

Lada: *„Vzal mi dobré vztahy s matkou. Nebyla jsem autentická, ale stále jsem se ji snažila vyhovět a dělat věci, které ona chce. Hodně semnou manipulovala a já ze strachu ze ztráty“*

vztahu s ní jsem si to nechávala líbit. To se díky výcviku změnilo a nyní, když jsem autentická a mám svůj názor, který byl mnohdy v rozporu s tím jejím tak jsem špatná.“

„Mnohdy si i připadám nepochopená okolím, které o výcviku nic neví.“

Petr: „Vlastně jo, peníze (smích), ale každá sranda něco stojí. A tohle za to rozhodně stálo.“

4.1.7 Vliv výcviku na sebevnímání absolventů

Vliv na sebevnímání absolventů výcviku je především v tom, jakým způsobem přistupují sami k sobě. Přehodnocením jejich hodnotového žebříčku začali vnímat jinak nejen sebe, ale i své okolí. To souvisí s jejich psychickou stabilitou. Ta spočívá i na vyrovnání se se svými strachy a nedokonalostmi.

Alice: „Rozhodně jsem díky výcviku získala psychickou stabilitu, a to jak v osobní, tak v pracovní rovině. Díky tomu jsem mohla vysadit antidepressiva a celkově se mi změnil pohled na svět a vnímání sebe sama. Přinesl mi nové obzory, v budoucnu bych chtěla pracovat i jako samostatný psychoterapeut.“

Jana: „No v osobní rovině mi dal náhled na mě samou. Sebe zkušenost, která mi chyběla, zpracování minulosti, a to i rodinné minulosti.“

Štefan: „Změnilo s mé vnímání okolí, ale především na mě samotného. Přestal jsem se utápět v sebelítosti a díky tomu poznal svou ženu. Zároveň jsem dokázal navázat vztahy se svými dětmi z předchozích manželství i když se mi to dříve jevilo jako nemožné. Mám zdravější přístup k práci a tím myslím fakt, že už si nekompenzuji nulový rodinný život prací. Fakt jsem to přeháněl.“

Filip: „Začal jsem si sebe víc vážit, pracovat na sobě, otevřely se mi nové obzory a našel jsem si zaměstnání, které mě naplňuje. Mohl jsem propojit svou žitou zkušenost, za kterou jsem se dříve hodně styděl s mou prací, „

Lada: „Nepřemýšlím nyní tak moc o tom, co je správně a co je špatné, ale akceptuji realitu a fakt, že věci jsou takové, jaké jsou. Nenechám se sebou již manipulovat ze strany okolí a již ji

dokážu rozpoznat a pracovat s ní. Dokážu se mít ráda taková jaká jsem. Před výcvikem pro mě bylo velmi důležité, co si o mě myslí ostatní a chtěla jsem se jim zalíbit. Špatně jsem snášela kritiku na svou osobu, což se změnilo. Vždy jsem chtěla vše udělat co nejlépe, ale i to bylo málo. Nebyla jsem skoro nikdy autentická, měla jsem strach z reakce okolí. Ted je pro mě nejdůležitější být spokojena sama se sebou nezávisle na okolí. A je to skvělý pocit. Ono to zní vtipně, ale z představy, že mě někdo nemá rád a i to se mi občas stávalo, tak jsem to brala jako osobní selhání a hledala různé cesty, možnosti jak to změnit, aby mě ten člověk začal mít rád. Byla to vlastně taková utopie.“

„Ale výcvik mi hodně pomohl a musím říct, že ted' se cítím opravdu sama sebou a jsem spokojená.“

Petr: „Nemám už tendence, které vyžaduje společnost, abych pečoval o vztahy jenom pro efekt, který to má na okolí. Žiju víc autenticky a uvědomuji si, že i kdyby se věci daly udělat lépe, ale aktuální maximum toho nedosahuje, tak to není nijak destruktivní.“

„Díky výcviku vím, že je více lidí, kteří smýšlí jako já, takže nejsem ufon a i kdybych byl tak vím, že nejsem sám.“

4.1.8 Přínos výcviku v pracovní rovině

Vzhledem k tomu, že nejvíce motivací pro absolvování výcviku byly ty, které mají souvislost s výkonem zaměstnání v pomáhající profesi, existuje předpoklad, že by přínos psychoterapeutického výcviku měl být v této oblasti zásadní. Což odpovědi participantů výcviku potvrdily.

Jako přínos pak participanté vnímali především zdravější přístup jich samotných k výkonu jejich profese. A to především v tom, aby způsob a obsah jejich práce byl adekvátní k potřebě klienta. A minimalizovali projekci vlastních emocí do práce s klientem. Ve své práci se tak cítí jistější a ukotvenější. U některých se pak objevují ambice k výkonu práce psychoterapeuta a dalšího vzdělávání v psychoterapii.

Alice: „Rozhodně jsem díky výcviku získala psychickou stabilitu, a to jak v osobní, tak v pracovní rovině.“

„Přinesl mi nové obzory, v budoucnu bych chtěla pracovat i jako samostatný psychoterapeut.“

„Jinak jsem si uvědomila, že se chci více věnovat psychoterapii jako takové.“

Jana: „S Helenou jsme během výcviku založily i mou první neziskovou organizaci, ale protože jsme se pak nepohodli tak jsem musela odejít.“

„Dále jsem díky výcviku jsem měla tendenci jít po příběhu člověka (proč asi je takový) a nechránila jsem sama sebe.“

„Dále mám větší pracovní možnosti. Zajímám se o příběh klienta, abych došla k pravdě.“

Štefan: „Mnoho věcí jsem dělal za ně a dost jsem se do nich projektoval.“

„Získal jsem celkově nadhled a klientům dal možnost volby a taky tu možnost nést si následky za své rozhodnutí.“

Filip: „Mohl jsem propojit svou žitou zkušenost, za kterou jsem se dříve hodně styděl s mou prací, kdy tahle zkušenost může a pomáhá lidem se stejnými problémy jaké jsem měl i já. Vlastně jsem začal zase fungovat.“

Lada: „Před výcvikem pro mě bylo velmi důležité, co si o mě myslí ostatní a chtěla jsem se jim zalíbit. Špatně jsem snášela kritiku na svou osobu, což se změnilo. Vždy jsem chtěla vše udělat co nejlépe, ale i to bylo málo. Nebyla jsem skoro nikdy autentická, měla jsem strach z reakce okolí.“

„No a v pracovní rovině mi výcvik dal větší profesionalitu v práci s klienty. Do práce nevkládám tolik svých emocí a celkově nechávám klientům více prostoru.“

„Díky výcviku jsem se zlepšila v komunikaci.“

Petr: „V té pracovní rovině mi přinesl ujištění nebo spíše utvrzení ve způsobu práce s klienty. Že je dobře to dělat tak jak to cítím, tím, že vzdělávám pracovníky tak jim to může dále předávat a dále jsem se naučil vhodný způsob jednání s klientem. Taky mě to posunulo v rámci

konkurence schopnosti a v sociální práci mi to dává určitou stabilitu, abych mohl pracovat tak jak to cítím, a ne tak jak to někdo vyžadoval.“

„Myslím si, že mi výcvik dal i něco co jsem do teď ještě neobjevil.“

„Jinak v obou rovinách mi to přidalo na nadhledu.“

4.1.9 Negativní dopady výcviku v pracovní rovině

V pracovní rovině jsem však identifikovala i oblasti, ve kterých by se dalo říci, že participanti absolvováním výcviku něco ztratili. Jednalo se zejména o vztahy s kolegy založené na úvodním neautentickém přístupu k práci a komunikaci absolventů, jak je měli nastaveny před nástupem do výcviku. Ze získaných informací by se dalo vyvodit, že tuto ztrátu pociťovali absolventi výcviku především ve vztahu ke kolegům, kteří výcvik neabsolvovali.

Alice: *„Asi že mě teď kolegové vnímají jinak, než jsem byla před výcvikem. Dokonce jsme to řešili na supervizi.“*

„Byla jsem taková obětavější, ale bylo to na můj úkor, protože jsem pracovala vždycky až do kolapsu. Brala jsem si toho na sebe hodně a když někdo nestíhal, tak jsem to brala za něj. Bez ohledu na sebe.“

Jana: *„S Helenou jsme během výcviku založily i mou první neziskovou organizaci, ale protože jsme se pak nepohodli tak jsem musela odejít.“*

„V pracovní rovině mi výcvik nic nevzal.“

Štefan: *„Mnoho věcí jsem dělal za ně a dost jsem se do nich projektoval. To byla chyba, kterou jsem si díky výcviku uvědomil.“*

„Určitě utápění v sebelítosti.“

Filip: *„Výcvik mi vzal takový můj anarchismus. Chtěl jsem pořád bojovat, proti nějakému řádu/společnosti, pořád mi někdo diktoval, co mám dělat, ale já to chtěl dělat po svém.“*

Lada: *„Jako negativum vnímám fakt, že po absolvování výcviku jsem měla problémy s kolegy, kteří výcvik neabsolvovali. Necháпали moji změnu a chtěli mě stejnou jako před výcvikem.“*

Petr: „V pracovní rovině asi chuť spolupracovat s některými kolegy. Těmi, kteří si prostřednictvím práce povzbuzují ego a snaží se tak ukazovat svou moc nad osudy klientů. Asi i nějaké další iluze, nevím.“

4.1.10 Reakce klientů na změnu v práci absolventů výcviku

V rámci tohoto tématu jsem se zabývala tím, jak participanti vnímají reakce klientů na změnu v jejich práci. Zajímavým zjištěním bylo, že někteří participanti nebyli schopni rozlišit mezi reakcí na změnu způsobu jejich práce a na změnu jich samotných. To si vysvětlují právě tak, že absolvováním daseinsanalytického výcviku jsou pracovníci více autentičtí a změna ve způsobu jejich práce souvisí se změnou jich samotných. Z tohoto důvodu pak není možné oddělit tyto dvě složky. Nejde tedy o změnu ve způsobu práce, ale o změnu sociálních pracovníků jako takových.

V některých odpovědích uváděli, že se ke klientům přiblížili lidsky.

Jeden z participantů pak uvedl dokonce negativní reakce. Ty vyplývaly ze změny, která souvisí s přenosem odpovědnosti na klienta za jeho vlastní záležitosti. Protože před výcvikem na sebe tuto zodpovědnost přebíral sám sociální pracovník.

Alice: „Mí klienti jsou v senzitivní. Tím, že jsem více v pohodě, oni jsou taky klidnější. Jde nám to samo.“

Jana: „Nevím, jestli si všimli nějaké změny. Mě klienti vnímají spíše jakou jakousi autoritu a mou práci nezpochybňují. Respektive když ji zpochybňují, tak to nezáleží na výcviku ale jejich vztahu k mé práci jako takové.“

Štefan: „Možná dokonce trochu negativně, protože jsem za ně dělal první, poslední a teď umím říct ne a snažím se je do té spolupráce více zapojit. Takže po nich chci více, než předtím. A to je to co možná vnímají negativně.“

Filip: „Asi nijak, je takové věci vůbec nezajímají.“

Lada: „Nevím. To byste se jich asi musela zeptat jich.“

Petr: „Řekl bych, že mě to k nim lidsky přiblížilo. Vnímají to tak, že jsme spíš partáci, než klient a odborník.“

4.1.11 Změna ve způsobu práce s klientem po absolvování výcviku

Samotnou změnu ve své práci pak vnímali sociální pracovníci především v lepším nastavením hranic spolupráce s klientem. Uspořádání priorit a zdravějším přístupu k výkonu své práce. Tím je myšleno především to, aby způsob pracovního nasazení sociálních pracovníků nebyl na jejich úkor. Získali lepší povědomí o svých možnostech a limitech. Zároveň je patrné, že se snaží posouvat zodpovědnost, která náleží klientům snaží posouvat směrem k nim. Tím posilují i kompetence klientů v řešení jejich situace.

Zmiňují i pocit s jasnější a autentičtější komunikace s klientem, což vede k lepšímu vzájemnému pochopení a prohloubení jejich vztahu.

Alice: „Otevřelo mi to nové možnosti, jako například tu možnost vykonávat plnohodnotnou psychoterapii, jsem si více jista v tom, co dělám, zlepšila se mi komunikace, mám větší pochopení pro klienty. No za mě prostě super.“

Jana: „Dále jsem díky výcviku měla tendenci jít po příběhu člověka (proč asi je takový)“

„Získala jsem jistotu v komunikaci, osvojila jsem si psychoterapeutické metody. Případovky jsem musela řešit v rámci skupiny a díky výcviku jsem se nebála řešit ty případy ve skupině více lidí. Celkově si víc věřím v metodice komunikace.“

Štefan: „Získal jsem celkově nadhled a klientům dal možnost volby a taky tu možnost nést si následky za své rozhodnutí. Teď jim řeknu jaké mají možnosti, s čím jim mohu pomoci a tak dál, ale možnost volby nechám na nich. Tu jim už neberu.“

Filip: „Vlastně pro mě bylo velmi důležité zjištění, že i já se svými hodnotami patřím do společnosti.“

„Baví mě působit jako most mezi společností a těmi co si myslí, že do ní nepatří.“

Lada: „Dřív jsem se snažila za každou cenu klientům pomoci, co nejvíce vyhovět, hlavně aby byli spokojeni a měli mě rádi. Bylo to mnohdy až za hranou. Pamatuji si dny, kde jsem za klienty jezdila v rámci přesčasů a například jsem jednou zakončila až v 20hodin večer. Určitě si říkáte, proč tak dlouho? No, protože klientka byla dlouho v práci a nechtěla jsem jí narušovat její pracovní režim. Říkala jsem si, že je to vlastně jedno, stejně nemám rodinu a děti, tak co. Byla jsem z toho fakt hodně vyčerpaná a byly i chvíle, kdy jsem ztrácela smysl života.“

„Dříve jsem si myslela, že vím všechno nejlépe, ale teď již klientům řeknu všechny možnosti a nevkládám jim své řešení a názory. Mnohem lépe se mi teď pracuje.“

„Jako velmi důležité a přínosné jak v pracovní tak osobní rovině taky vnímám fakt, že jsem se naučila říkat ne, což pro mě bylo dříve nemyslitelné.“

Petr: „Když je něco, co vím, že někdo z kolegů umí lépe, raději klienta odkážu na něj.“

4.1.12 Vnímání změny v kvalitě poskytování sociální práce participanty

Změnu v kvalitě výkonu své profese pak sociální pracovníci vnímají především v tom, že se při práci cítí lépe, více si věří a jejich činnost působí přirozeně, což do spolupráce s klienty vnáší pocit jistoty. Vůči klientům jsou empatictější, což jim pomáhá v individualizaci sociální práce s ohledem na priority stanovené klientem. Zároveň si uvědomují své možnosti a v případě potřeby se nebojí požádat o pomoc ostatní kolegy.

Alice: „Je to asi uvolněnější. Už tolik netlačím. Před tím jsem se přetěžovala a nestíhala. Řekla bych, že je kvalitnější asi kvalitnější. Nebo to tak spíš cítím, nevím, jestli je.“

Jana: „Já určitě ano ale je to subjektivní. Je plnohodnotnější, více sleduji, jak se který klient cítí a co podle jeho názoru potřebuje. A jak vnímá naši spolupráci.“

Štefan: „V kvalitě nevím, ale řekl bych že je lidštější. Předtím to bylo takové strojové. Prostě jsem viděl problém a šel ho řešit za pomoci všech nástrojů, bez ohledu na potřeby a priority klienta. Tak jak je vnímal on. Bral jsem to tak, že vím lépe, co je pro klienta dobré.“

„To že si nemyslím, že vím lépe než klient, co je pro něj dobré.“

Filip: „*Před výcvikem i jsem v oboru nepracoval.*“

Lada: „*Určitě ano myslím si že nyní poskytuji rozhodně kvalitnější sociální služby a vkládám do toho méně emocí. Ty tam nepatřili nikdy, ale neuměla jsem si pomoci. Nyní už to umím lépe zpracovávat.*“

Petr: „*Asi ano, protože jsem se naučil spoustu nových věcí, ale odhalil i hranice. Když je něco, co vím, že někdo z kolegů umí lépe, raději klienta odkážu na něj.*“

4.1.13 Rozšíření portfolia spolupracovníků z jiných oborů díky výcviku

Po absolvování psychoterapeutického se více zaměřují na psychické rozpoložení svých klientů a kladou větší důraz na jejich psychické zdraví a pohodu. Více spolupracují s odborníky na závislosti, dětskými psychology a celkově využívají kontakty na odborníky, které v průběhu výcviku získali.

Alice: „*Určitě teďkom více pracuji s různými poradnami a terapeuty. Více dbám na psychickou pohodu klientů. Z ostatních oborů nevím.*“

Jana: „*Vzhledem k charakteru naší práce ani ne, co se týče rozsahu nebo nějakých odvětví ale řekla bych, že je to spíše kvalitativní změna. Musela jsem spolupracovat s lidmi z různých oborů už před výcvikem a nyní více koukám na výsledek jejich práce a na to jak se to klientům s těmi odborníky daří.*“

Štefan: „*Spolupracuji více s kolegy kteří jste zabývají závislostmi. Taky dětskými psychology a psychoterapeuty je jich málo, ale tím, že jsem některé osobně poznal, mám lepší možnosti k nim klienty dostat.*“

Filip: „*Rozhodně poznal jsem spoustu inspirativních lidí. Dříve jsem o některých profesích ani nevěděl.*“

Lada: „*Určitě ano navázala jsem na výcviku spoustu nových kontaktů. S lidmi z různých oborů profesí a občas si zavoláme a řekneme si co a jak. Sama více vyhledávám jiné pracovníky, když vidím že to je ve prospěch klienta.*“

Petr: „Samozřejmě hlavně z oboru, které začínají slovem psycho. Hlavně s nimi více spolupracuji.“

4.1.14 Reakce klientů na změnu kvality poskytované sociální práce

Vzhledem k tomu, že změnu v kvalitě své práce vidí participantů v přenastavení hranic spolupráce s klientem a přenosu zodpovědnosti na klienta se objevuje rozdíl ve vnímání kvality klientů. Ti, kteří spolupracovali se sociálními pracovníky ještě před nástupem na výcvik brali tuto změnu spíše negativně. Měli pocit, že sociální pracovník pro ně už nedělá tolik, co před výcvikem. Dalo by se tedy říci, že se brání převzetí zodpovědnosti za jejich záležitosti. Ti kteří předešlý způsob spolupráce neznají jsou pak v případě dílčích úspěchů spokojenější. To je dáno tím, že se spolupodílí na úspěších v jejich záležitostech. Nejsou tak jen objekty sociální práce.

Alice: „Řekla bych, že pozitivně. Udělalo se nám takové více rodinné prostředí.“

Jana: „Myslím že mě a mou práci berou více přirozeně, že je to pro ně autentičtější, což je vlastně známka daseinu.“

Štefan: „Změna kvality... na začátku ti, kteří semnou spolupracovali ještě před výcvikem a v jeho průběhu, tak bych řekl že asi nic moc.“

„Tím že po nich chci větší spoluúčast, tak brblají. Ale když se jim něco podaří, tak z toho mají dobrý pocit, že něco dokázali. Vidí, že se podíleli na něčem, co vyšlo. Jednak si toho potom více váží, a taky si dokáží říkat více o pomoc. Myslím, že to je proto, že mají zkušenost že to opravdu může pomoci.“

Filip: „Řekl bych, že reagují hlavně na mě, na moji přirozenost. Řekl bych tedy že dobře.“

Lada: „Někteří to vnímají dobře, ale ti starší, které jsem měla ještě před výcvikem, tak ti s tím mají trochu problém. Ale jinak si myslím že reagují vcelku dobře.“

Petr: „Ti, kteří změnu vnímají pozitivně, jsou spokojenější. Ty, kterým se změna nelíbila to od budilo, což přispělo k tomu, že jsem spokojenější i já a tudíž jsou spokojenější i klienti je to takový kruh spokojenosti.“

4.2 Tematické okruhy

4.2.1 Okruh motivace

Motivací k absolvování výcviku byly ve všech případech osobní důvody participantů, kdy nejčastěji uvedli, že jejich hlavní motivací byly osobní problémy jako například osobní krize, problémy v rodině nebo pracovní problémy. Mnohdy si tuto motivaci uvědomili až, když začali absolvovat výcvik. Další motivací v osobní rovině byl lidský přístup a přijetí člověka takového jaký je. U třech participantů mezi hlavní motivace k absolvování výcviku byla považována dobrá zkušenost s Pražskou vysokou školou psychosociálních studií (dále jen PVŠPS), participanti byli buď studenty PVŠPS nebo se účastnili některých kurzu na PVŠPS či na doporučení kolegyně, která studovala a zároveň absolvovala zde výcvik.

Dalším společným faktorem k absolvování výcviku ve většině případů tedy kromě jednoho byla pracovní motivace. Mezi hlavní motivace se řadí pracovní růst a očekávání změny, zlepšení. Dalším faktorem, který jsem nezařadila do osobní, ani pracovní motivace byl fakt zrovna vypsání termínu.

Z těchto dat vyplývá, že nejčastějšími motivy pro absolvování výcviku jsou motivy osobní, které mohou zahrnovat osobnostní krize, krize rodinné a další osobní faktory, které mi nemuseli participanti sdělit, a to z důvodu, že si jich nemusí být ani vědomi.

Dalším významným faktorem, jak se ukázalo je pracovní motivace, mezi kterou se řadí především pracovní růst nebo se může jednat o potřebu změny, pracovní krizi a mnoho dalších faktorů.

Z výzkumu tedy vyplývá, že hlavními důvody k absolvování výcviku jsou osobní a pracovní motivy. Na základě toho jsou dalšími tématy vliv výcviku na osobní a pracovní život participantů. Osobně se domnívám, že dalším velmi důležitým faktorem u všech participantů jsou určité osobnostní/charakterové vlastnosti, které participanty vedly právě k zvolení tohoto směru.

4.2.2 Okruh získávání a ztrát

Na základě předchozího zjištění byly hlavní motivací k absolvování výcviku právě osobní motivace. Na základě toho se bude toto téma věnovat, k jakým změnám došlo na základě absolvování Daseinsanalytického výcviku v osobní rovině.

Z výzkumu vyplynulo, že všichni participanti měli před absolvování, a i během absolvování výcviku problémy rodinného typu. Jednalo se o problémy manželské, problémy s rodiči/rodičem, utápění se v sebelítosti, zacyklení vztahů a další problémy.

Velmi překvapivým zjištěním pro mě bylo, že tři participanti se domnívají nebo spíše mají pocit, že jim výcvik v osobní rovině uškodil nebo nepřinesl to, co od výcviku očekávali. Zajímavé bylo i zjištění, že se jednalo o tři ženy. Muži hodnotí přínos v osobní rovině pouze přínosně.

Například paní Jana uvedla, že jí výcvik uškodil především ve vztahové rovině, kdy šla po příběhu a na základě toho omlouvala jeho zápory. Z výcviku, jak sama uvedla v rozhovoru má ambivalentní pocity. Také jako jedna z mála uvedla, že na výcviku nemohla být autentická, protože zatajovala skutečnost, že výcvik absolvuje i se svou nejlepší kamarádkou a zároveň pracovní kolegyní. Domnívám se, že tento fakt mohl ovlivnit výsledný výsledek výcviku. Jedná se však pouze o mou osobní domněnku.

Za další tíživé okolnosti absolvování výcviku v osobnostní rovině na základě zjištění se mohou považovat rozpory s blízkým okolím, které sebou mohou přinést konflikty, nepochopení okolím a také nenaplněná očekávání. Kdy paní Alice uvedla, že vztahy s manželem jsou stále zacyklené i po absolvování výcviku.

Dalším významným faktorem byla změna rodinného statusu, ke které došlo u čtyř z pěti participantů. Tři participanti si založili novou rodinu. To zahrnuje manželství a narození potomka. A jeden participant se rozvedl po absolvování výcviku. Zajímavé je, že dva participanti, u kterých nedošlo k žádné změně statusu, byli s výcvikem nespokojeni, že jim nic nového nepřinesl nebo naopak uškodil ve vztahové rovině.

Nyní bych se však vrátila k osobnostním změnám, který výcvik přinesl, valně většinou. Především se jedná o autentičnost. Kdy se o ní zmínili čtyři participanti z šesti. Osobně se

domnívám a vyplývá to i ze získaných dat, že participanti, kteří byli převážně spokojeni a neshledali žádná negativa, tak uvedli, že hlavním přínosem pro ně je autentičnost. Například pan Filip uvedl, že díky výcviku se cítí být nyní součástí společnosti a z jeho drogové minulosti naopak čerpá při práci s klienty. Stal se tedy autentický a přijmul se takový jaký je.

Například paní Lada uvedla, že díky tomu, že se stala autentickou tak je mnohem spokojenější. Přijmula sebe samu takovou jaká je. To však sebou přineslo i mnoho komplikací, které zařadila do negativ, ale v globálním měřítku je vnímá pozitivně. Například již se sebou nenechá manipulovat a ve vztahu ke své matce je nyní autentická. To mělo za následek dle slov paní Lady zhoršení se tohoto vztahu, a nakonec i fakt, že v současné době spolu nekomunikují vůbec. Toto negativum však vnímá spíše nyní jako pozitivum.

4.2.3 Okruh vlivu výcviku na výkon sociální práce

U tohoto tématu jako jediného se všichni participanti shodli, že výcvik měl pouze pozitivní dopady na jejich práci. Jako hlavní výhody sebezkušenostního výcviku v pracovní rovině většina participantů uvedla, že díky výcviku se jim otevřely nové možnosti práce s klienty. Většina participantů si zlepšila komunikační dovednosti a celkově začali pracovat zdravěji. Do pojmu zdravější práce spadá například, že participanti dali klientovi možnost vlastního rozhodování, vlastní odpovědnost za toto rozhodnutí, získání nových kontaktů, osvojení si psychoterapeutických technik a celkové zvýšení profesionality. Většina participantů tak vnímá, že díky absolvování sebezkušenostního výcviku se jim otevřely nové možnosti v práci s klienty, ale také zvýšení konkurence schopnosti na trhu práce.

Někteří participanti také začali vykonávat psychoterapii nebo to mají v budoucnu v plánu. Například pan Filip si našel díky výcviku nové zaměstnání.

Zajímavé také bylo, že někteří participanti se domnívají, že *daseins* lze při práci s klientem aplikovat vždy a někteří, že to není vždy možné. Domnívám se, že tento výsledek je ovlivněn především tím, s jakou cílovou skupinou sociální pracovník pracuje a dále pak osobnostními rysy daného pracovníka.

4.2.4 Okruh získaných dovedností

Na základě získaných dat z výzkumu a předchozích témat je patrné, že participanti na základě absolvování Daseinsanalytického sebezkušenostního výcviku získali určité dovednosti. Tyto dovednosti jsem získala na základě podrobného přepisování a propojování témat. Mnoho těchto dovedností si je určitým způsobem podobných, ačkoli jsou třeba jinak verbálně vyjádřeny.

participanti uvedli, že díky výcviku získali celkově nový náhled na svět, na svůj život, otevřeli se jim nové možnosti, získali větší rozhled. Tyto dovednosti bych popsala jako nový náhled na svět okolo sebe. Dále pak získali lepší sebereflexi. To participanti vyjádřili tím, že došlo k změně vnímání sebe, psychickou stabilitou, zdravější životní styl, sebezpoznání, uvolnění vnitřního napětí, přijetí se takového, jaký je.

Z těchto dat vyplývá, že získané dovednosti na základě absolvování výcviku můžeme rozdělit na osobnostní dovednosti a změnu vnímání okolí okolo nás.

Jako hlavní získanou dovednost uvedli participanti dále pak zlepšenou komunikaci, kterou mohou uplatnit jak v osobní rovině, tak v té pracovní.

4.3 Výzkumné otázky – odpovědi

Po zpracování dat z výzkumných rozhovorů vzniklo celkem 14 témat ve čtyřech okruzích. Na základě těchto témat pak byly zodpovězeny hlavní i vedlejší výzkumné otázky. Hlubšímu zamýšlení nad výsledky tematické analýzy a celkovému přínosu daseinsanalytického výcviku, jeho vlivu a aplikovatelnosti v praxi se budu zabývat v diskuzi této práce.

Hlavní výzkumná otázka (HVO) zní:

Jaké možnosti v sociální práci s klienty přinesl participantům daseinsanalytický psychoterapeutický výcvik?

U všech participantů výzkumu se v důsledku absolvování výcviku objevuje pocit vlastní autenticity při výkonu sociální práce. Tedy toho, že se mohou vyjadřovat a pracovním vystupovat takoví, jakými se cítí být. Takoví, jak se sami vnitřně cítí a identifikují. Odpadá tedy vnitřní

napětí z toho, že by vystupovali jako zástupci svého povolání. Nemají pak tendence, dělat něco jen proto, že si myslí, že by to měli dělat. Nemusí hrát žádné role, vystupovat v nich a zpracovávat rozdílnost vlastního sebevnímání a projevu navenek. Výcvik jim tedy přinesl větší vyrovnanost a klid pro výkon sociální práce.

Dále se participanti zajímají více o vliv jejich práce a řešení sociální situace na psychiku klienta. Samotnou sociální práci to pak činí empatictější. Individualizuje se přístup ke každému klientovi, což činí sociální práci zaměřenější na konkrétní případ, a tudíž je i efektivnější.

Participanti výzkumu si také značně zdokonalili své komunikační schopnosti a dovednosti, včetně naslouchání. A také se jim rozšířilo portfolio spolupracujících odborníků.

1. Podotázka: Co bylo motivací pro zvolený výcvik a co se změnilo v životě participantů po dokončení výcviku?

Motivacemi z pracovního okruhu bylo především zvýšení kompetencí pro výkon sociální práce. Absolvování výcviku pro vlastní kariérní růst, který se u některých participantů změnil v touhu či dokonce potřebu změnit povolání a věnovat se psychoterapii samotné.

Řada participantů pak byla do výcviku motivována řešením vlastních problémů. Bez ohledu na to, zda vycházely z osobního či pracovního života sociálního pracovníka. Změnu pak zaznamenali především v tom, že ne všechny problémy mohou vyřešit. Zvýšili tak svou psychickou odolnost.

2. Podotázka: Jak výcvik ovlivnil spolupráci s klientem a jak vnímají podíl daseinsanalytického přístupu?

V tématech týkajících se spolupráce s klientem se objevoval zejména fakt zdravějšího nastavení hranic profesní spolupráce. Ten se projevuje tak, že při správném nastavení hranic jsou jasněji viditelné kompetence a povinnosti nejen sociálního pracovníka, ale především klienta. Ten je do sociální práce vtažen individuálnější a empatictější přístupem pracovníka. Klient se tak více spolupodílí na řešení své sociální události. Získává nové dovednosti a přirozeně přebírá větší míru zodpovědnosti za svůj život. Zároveň tak participuje nejen na

výsledku sociální práce, ale i na dobrém pocitu z dobře odvedené práce. Tento způsob spolupráce však ne všichni klienti uvítali. Zejména pak ti, kteří byli zvyklí na to, že za ně sociální pracovník v jejich záležitostech převezme jejich zodpovědnost.

Celkově pak vnímali účastníci vliv výcviku ve zlepšení svých kompetencí a zlepšení svých komunikačních dovedností. Z těchto důvodů pak sledují jejich pracovní výsledky po absolvování výcviku za kvalitnější. Výcvik tedy měl pozitivní vliv na kvalitu jejich práce.

5 Diskuze

Diplomová práce má dvě hlavní části, teoretickou a praktickou. V této kapitole je hlavním cílem propojení těchto dvou částí a diskuse nad získanými poznatky.

Cílem mé diplomové práce bylo porozumět a popsat, jaké možnosti v sociální práci s klienty přinesl participantům daseinsanalytický psychoterapeutický výcvik. Co bylo motivací pro zvolený výcvik a co se změnilo v životě participantů po dokončení výcviku. Jak výcvik ovlivnil spolupráci s klientem a jak vnímají podíl daseinsanalytického přístupu. .

Přiblížení se tomuto cíli velmi pomohli participanté výzkumu, kteří byli během rozhovorů velmi otevření a snažili se co nejlépe nastínit svou žitou zkušenost.

Předchozí výzkumy v této oblasti se mi nepodařilo dohledat, propojení daseinsanalytického výcviku a sociální práce je zatím badatelsky zcela opomíjené.

V pracovní rovině jako jedině se všichni participanté shodli na tom, že vnímají sebezkušenostní výcvik přínosný. Rozšířili si díky výcviku své dovednosti jako například komunikaci, zlepšili si svou profesionalitu, osvojili si daseinsanalytický psychoterapeutický přístup při práci s klienty, ale zároveň z výzkumu vzešlo, že ne vždy se dá daseinsanalytický přístup využít při práci s klienty. Domnívám se, že je velmi podstatný fakt, s jakou cílovou skupinou sociální pracovník pracuje a dále zde hrají velkou roli osobnostní rysy sociálního pracovníka. Další výhodou absolvování výcviku participanté uvedli získání nových kontaktů, zlepšení přístupu ke klientům, a to na základě lepší sebereflexe.

Někteří participanté nastoupili do výcviku s vizí pracovního růstu, nebo jim byl doporučen kolegy ze zaměstnání, nadřízeným anebo například absolvováním studia nebo kurzů na PVŠPS. Zajímavým zjištěním byl fakt, že tři z šesti participantů si vybrali právě Daseinsanalytický výcvik díky dobré zkušenosti s PVŠPS.

Celkově na základě všech získaných dat z výzkumu vychází, že Daseinsanalytický sebezkušenostní výcvik měl v pracovní rovině na participanty pouze pozitivní přínos. Z toho vyplývá, že výcvik byl velmi přínosný pro sociální pracovníky a zlepšila se tím kvalita výkonu práce a celkově mají zdravější přístup ke svému zaměstnání.

Z výzkumu vyplynulo, že polovina participantů (ženy) se vyjádřila, že v rodinné rovině jim výcvik mnoho přinesl, ale zároveň i vzal. Mnohdy byly narušeny vztahy s rodinnými příslušníky nebo se naopak nic zásadního nezměnilo po absolvování výcviku. Jako velmi pozitivní však vnímám fakt, že u čtyřech participantů z šesti se rodinný život naopak razantně zlepšil. Tři absolventi výcviku si založili nové rodiny, a to i přes to, že někteří nevěřili, že to je ještě možné.

Dále většina participantů uvedla, že se jim díky výcviku zlepšily komunikační dovednosti, a to jim velmi pomáhá v rámci zlepšování vztahů s rodinou.

Jeden participant však uvedl, že kvůli výcviku se naučil jít po příběhu a pak nechránil sám sebe a doplatil na to ve vztahové rovině. Tento participant však výcvik absolvoval se svou nejlepší kamarádkou a pracovní kolegyní a tento fakt po dobu výcviku zatajoval a nemohl tak být dle svých slov autentický a musel se upozadovat. Domnívám se, že výcvik tak neproběhl, jak by měl, a i to mohlo ovlivnit budoucí postoj. V tomto případě si nejsem jista, jak moc za to mohl sebezkušenostní výcvik a osobní přednastavení participanta.

Osobně vnímám výsledky výzkumu tak, že výcvik participantům pomohl v získání jejich autenticity, ale to se mnohdy setkala s nepochopením okolí, což mohlo vést k negativním dopadům výcviku na participanta v rodinné a osobní rovině.

Většina participantů se shodla na tom, že na základě absolvování výcviku se jim změnilo vnímání sebe sama/sám, stali se více autentickými a získali větší rozhled. Dá se říct, že skoro většině se změnil jejich dosavadní život.

Zároveň na základě získaných dat a vedených rozhovorů se my v hlavě vynořila otázka, zda je ukončení výcviku dostatečně ošetřené? Nebyla by vhodná například po určitém časovém horizontu ještě supervize? Dokáže každý absolvent se získanou sebezkušeností dobře naložit?

Jako silné stránky této práce vnímám fakt, že rozhovory byly vedeny s participanty, kteří mají zakončený sebezkušenostní Daseinsanalytický výcvik a jsou zároveň i sociálními pracovníky. Díky tomu nejsou data zkreslena jiným povoláním nebo jiným výcvikem. To zvyšuje aplikační potenciál pro praxi. Na základě toho považuji výsledky za relevantní při rozhodování sociálního pracovníka, zda absolvovat Daseinsanalytický sebezkušenostní výcvik či nikoliv a popřípadě pomoci s výběrem směru. Jako další silnou stránku této práce spatřuji v

hlubokém vhledu do žité zkušenosti participantů, což souvisí se zvolenou formou kvalitativního výzkumu. Na základě kvalitativního výzkumu se participanté podělili formou polostrukturovaných rozhovorů s výzkumníkem o své žité zkušenosti. Tento fakt můžeme vnímat však i jako slabou stránku této diplomové práce a to, protože slovy se těžko popisuje skutečná žitá zkušenost a výsledek tak může být zkreslený. To samé platí o výkladu dat formou tematické analýzy, kdy výklad dat může být zkreslený výkladem a pochopením výzkumníka. Jako další slabou stránku této práce vnímám fakt, že výzkum byl veden pouze s šesti participanty, což není natolik rozsáhlý vzorek, aby výsledky výzkumného šetření mohly být více zobecněny.

Ze zjištění v mé diplomové práci vyplývají výhody a nevýhody pro absolvování Daseinsanalytického výcviku sociálními pracovníky.

Má práce má pomoci sociálním pracovníkům nebo i jiným osobám při rozhodování, zda absolvovat Daseinsanalytický výcvik či nikoli. Dále poskytuje stručné a jasné informace ohledně sociální práce, psychoterapie a jejich vzájemného propojení.

Z výsledků mého kvalitativního výzkumu lze formulovat hypotézu pro další výzkum. Všichni participanté výzkumu uvedli, že psychoterapeutický výcvik jim přinesl zlepšení jejich kompetencí pro výkon profese sociálního pracovníka.

Protože šest participantů je příliš malý vzorek pro jakékoli zobecnění bylo by vhodné zorganizovat další kvantitativně zaměřený výzkum s více participanty pro potvrzení oprávněnosti této hypotézy.

Budoucí výzkum by se mohl zaměřit na rozšíření tohoto výzkumu z šesti participantů, alespoň na participantů vykonávajících sociální práci. Výzkum by se mohl prohloubit také o zjištění, zda frekventantům daseinsanalytického výcviku přijde dostatečně ošetřené zakončení pětiletého výcviku anebo zda by po určité době uvítali uskutečnit supervizní setkání či nikoli.

Závěr

Ve své diplomové práci jsem se zaměřila na to, jak sociální pracovníci vnímají vliv Daseinsanalytického sebezkušenostního výcviku na sebe sama a na výkon svého povolání. Na základě výzkumu je patrné, že participanti vnímají vliv výcviku v pracovní rovině ve všech zkoumaných případech přínosný. Z toho vyplývá, že pokud by více sociálních pracovníků absolvovalo sebezkušenostní výcvik, mohlo by to vést k celkově větší profesionalizaci sociální práce jako takové. Jedná se však o malý výzkumný vzorek a bylo by tedy dobré udělat větší kvantitativní výzkum, alespoň o sto participantech, aby se mohlo jednat o relevantní zjištění.

V teoretické části mé diplomové práce jsem zmapovala co nejsrozumitelněji různé cílové skupiny klientů a sociální práci s nimi. Dále různé formy psychoterapie, se kterými se může sociální pracovník ve své praxi setkat nebo je využít při práci s klienty. Na závěr jsem uvedla, co to je Daseinsanalytický sebezkušenostní výcvik. Teoretická část má posloužit čtenáři k rychlé orientaci v pojmech sociální práce, typologii klientů a práce s nimi. Zároveň má přiblížit co nejstručněji pojem psychoterapie a jejího využití při práci s klienty.

Praktická část mé diplomové práce má pomoci čtenářům, například při rozhodování, zda absolvovat Daseinsanalytický sebezkušenostní výcvik či nikoli a v nejlepším případě motivovat zaměstnavatele, aby umožnili nebo jinak podpořili své zaměstnance v sociálních službách k absolvování Daseinanalytického výcviku.

POUŽITÁ LITERATURA

- Kratochvíl, S. (2002). *Základy psychoterapie*. Praha: Portál.
- Matoušek, O. a kol. (2007). *Základy sociální práce*. Praha: Portál.
- Matoušek, O. a kol. (2010). *Sociální práce v praxi*. Praha: Portál.
- Leasly D., Stephen J. Mackdonald. (2017). *Social Work Theory and Practice*. UK: MASTERING.
- Heidegger, M. (1996). *Bytí a čas*. Praha: Oikoymenh.
- Rezek, P. (2010). *Jan Patočka a věc fenomenologie, spisy VI*. Praha: Kosmas.
- Vágnerová, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál.
- Nedělníková, Dana a kol. (2007). *Příručka pro metodiky sociální prevence a sociální kurátory*. Ostrava: PITSTOPMEDIA
- Marek, J. Strnad, A. Hotovcová, L. (2012). *Bezdomovectví*. Praha: Portál.
- Hogenová, A. (2014). *Nesmíme pospíchat*. Chomutov: L. Marek.
- Coreth, E. a kol. (2006). *Filosofie 20.století*. Olomouc
- Jung, G. Carl. (1995). *Člověk a duše*. Academia
- Tomeš, Igor. (2010). *Úvod do teorie a metodologie sociální politiky*. Praha: Portál.
- Kraus, B. Jolana Hroncová a kol. (2010). *Sociální patologie*. Gaudeamus.
- Vágnerová, Marie, Ladislav Csémy a Jakub Marek. (2013). *Bezdomovectví jako alternativní existence mladých lidí*. Praha: Karolinum.
- Buchtová, Božena. (2002). *Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada.
- Steinichová, Ladislava. (2010). *Zákon o zaměstnanosti komentář*. Wolters Kluwer.
- Kalina, Kamil a kol. (2003). *Drogy a drogové závislosti I mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády ČR, Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti

- Bednářová, Zdena, Lubomír Pelech. (2003). *Slabikář sociální práce na ulici: supervize, streetwork, financování*. Brno: Doplněk.
- Čírtková, Ludmila, Petra Vitoušová a kol. (2007). *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů*. Grada.
- Pacovský, V. 1994. *Geriatrická diagnostika*. Praha: Scienta Medica.
- Křivohlavý, J. (2011). *Stárnutí z pohledu pozitivní psychologie. Možnosti, které čekají*. Praha: Grada.
- Hrozenská, M., Dvořáčková, D. (2013). *Sociální péče o seniory*. Praha: Grada.
- Probstová V., Pěč O. (2014). *Psychiatrie pro sociální pracovníky: vybrané kapitoly*. Praha: Portál.
- Růžička, Jiří. (2003). *Péče o duši v perspektivách psychoterapie*. Praha: Triton
- Růžička, Jiří. (2021). *Rozhovory v psychoterapii*. Praha: Triton.
- Růžička, Jiří. (2011). *Komunitní a skupinová psychoterapie v české perspektivě*. Praha: Triton.
- Maslow, A. H. (1943). *Conflict, frustration, and the theory of threat*. Psychol.
- Vágnerová, M. (2004). *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál.
- Michalík, Jan a kol. (2011). *Zdravotní postižení a pomáhající profese*. Praha: Portál.
- Matoušek, Oldřich. (2016). *Slovník sociální práce*. Praha: Portál.
- Wolf D, R. Merkle. (2017). *Jak překonat negativní emoce a myšlenky*. Praha: Grada.
- Rupert, Franz. (2014). *Trauma a rodinné konstelace*. Praha: Portál.
- Behr H., L. Hearstová. (2007). *Skupinově-analytická psychoterapie*. Praha: Triton.
- Kratochvíl, Stanislav. (2007). *Příběhy terapeutických skupin*. Praha: Triton.
- Poněšický, Jan. (2019). *Proces změny v dynamické psychoterapii a psychoanalýze*. Praha: Triton.
- Banmen, John. (2016). *Virginia Satirová psychologické eseje 1963-1983*. Praha: Triton

- Minuchin, Salvador. (2013). *Rodina a rodinná terapie*. Praha: Portál.
- Yalom, I. D. (2012). *Chvála psychoterapie*. Praha: Portál.
- Yalom, I. D. (1999). *Teorie a praxe skupinové psychoterapie*. Konfrontace.
- Freud S. (2012). *Group Psychology and the Analysis of the Ego*. Halcyon Press
- Husserl E. (2015). *Idea fenomenologie*. Oikoymenh.
- Boss, Medard. (1963). *Psychoanalysis and Daseinsanalysis*. Basic Books.
- Knaus William. Carlson Jon., (2014). *The Cognitive Behavioral Workbook for Anxiety: A Step-By-Step Program*. New Harbinger Publications
- Ziebland, S. & Mcpherson, A. (2006). *Making sense of qualitative data analysis: an introduction with illustrations from DIPEx (personal experiences of health and illness)*. Medical Education.
- Freitas, P. M., Moreira, T. C. & andrade, F. (2017). *Data Protection and Biometric Data: European Union Legislation. Biometric Security and Privacy. Opportunities & Challenges in the Big Data Era*.
- Braun, V. Clarke, V. (2006). *Using thematic analysis in psychology*. Qualitative Research in Psychology.
- zákon č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění
- zákona 108/2006 Sb. o sociálních službách.

Internetové zdroje

Institut kognitivně behaviorální terapie. Dostupné z https://www.ikbt.info/?page_id=128

Jiří Růžička a Daseinsanalýza. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=B47nA4aTw0I>

Profesní komora sociální pracovníků. Dostupné z [Odborná sekce - Co je sociální práce | Profesní komora sociálních pracovníků z.s. \(pksp.cz\)](https://www.pksp.cz/)

Sociální práce o projektu Profesionalizace sociální práce v České republice (PROSO) dostupné z <https://socialni prace.cz/proso/o-projektu-proso/>

Ministerstvo práce a sociální věcí dostupné z <https://www.mpsv.cz/socialni-prace-a-socialnisluzby>

Pražské centrum primární prevence. Dostupné z www.prevence-praha.cz/index.php/sekty/8-rizikove-sporty-a-rizikove-chovani-v-doprav

Braun, V., & Clarke, V. (2012, 24. března). Thematic analysis. APA Handbook of Research Methods. Dostupné z https://www.researchgate.net/publication/235356393_Using_thematic_analysis_in_psychology

Sage journals. Dostupné z <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1068/a37268?journalCode=epna>

Pražská vysoká škola psychosociálních studií. Dostupné z <https://www.pvsps.cz/seminare-a-vycviky/daseinsanalyticky-vycvik/>

Seznam příloh:

Příloha č. 1: Seznam tabulek.....	73
Příloha č. 2: Informovaný souhlas s účastí na výzkumném šetření	74
Příloha č. 3: Přepisy rozhovorů.....	75

Příloha č. 1: Seznam tabulek

Tabulka 1. Demografická data participantů.....	37
Tabulka 2. Seznam okruhů témat pro výzkumný rozhovor.....	38

Příloha č. 2: Informovaný souhlas

Informovaný souhlas se týká diplomové práce na téma Aplikace fenomenologického přístupu v sociální práci, která je psána Bc. Lucií Rudinskou.

Výzkum probíhá v rámci magisterského studia sociální práce zaměřené na komunikaci a aplikovanou psychoterapii na Pražské vysoké škole psychosociálních studií.

Žádám Vás o souhlas s poskytováním výzkumného materiálu pro výzkumný projekt ve formě audio či video nahrávky rozhovoru, ze které bude použit přepis.

Děkuji za pozornost věnovanou následujícím informacím a žádám Vás o poskytnutí souhlasu s Vaší účastí ve výzkumu.

1. Já, níže podepsaná, souhlasím se svou účastí ve výzkumu a poskytnutím výzkumného materiálu podle obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR).
2. Byla jsem informována o cílech výzkumu, o jeho postupech a o tom, co se ode mě očekává.
3. Porozuměla jsem tomu, že svou účast ve výzkumu mohu kdykoliv přerušit či odstoupit. Moje účast ve výzkumu je dobrovolná.
4. Mé osobní údaje budou uchovány s plnou ochranou důvěrnosti. Při vlastním provádění výzkumu mohou být osobní údaje poskytnuty dalším subjektům pouze bez identifikačních údajů, tzn. anonymní data pod kódem. Rovněž pro výzkumné a vědecké účely mohou být moje osobní údaje poskytnuty pouze bez identifikačních údajů, tedy jako anonymní data nebo s mým výslovným souhlasem. Výzkumnice se také zavazuje svou mlčenlivostí o osobních údajích účastníků výzkumu.
5. Porozuměla jsem tomu, že mé jméno se nebude nikdy vyskytovat v referátech o této studii. Já naopak nebudu proti použití výsledků z této studie.
6. Jako participant mám právo být informována o výsledcích výzkumu.
7. Má účast při rozhovoru je bezúplatná, stejně jako jeho další využití.
8. Převzala jsem podepsaný stejnopis tohoto informovaného souhlasu.

Podpis:

Přepisy rozhovorů

Přepisy rozhovorů I. část

Rozhovor paní Alice

V: Dobrý den paní Alice, můžeme začít?

P: Určitě ano.

V: Tak první otázka je taková všeobecná, kde jste zaměstnána a jaká je náplň vaší práce?

P: Jsem zaměstnaná jako sociální pracovník v chráněné dílně. Má pracovní náplň se skládá z práce s klienty. Jedná se o jejich pracovní terapii a provozní činnosti dílny jako takové. Smlouvy, pracovní věci a tak. Klienti jsou lidé s duševním onemocněním.

V: A jak jste se k výcviku dostala? A proč jste si zvolila zrovna daseinsanalytický směr?

P: Potřebovala jsem pomoci jak v pracovní, tak v osobní rovině a výcvik se mi tak nějak sám naskytl. Měla jsem velkou krizi. S manželem se již dlouho snažíme o dítě, ale i přes veškeré snahy, kdy jsme s manželem využili možnost umělého oplodnění nám to prostě nejde. V práci toho mám hrozně moc. Vykonávám agendu za tři zaměstnance, ale musím říct, že práce mě opravdu naplňuje. Jsem vlastně sociální pracovnice, psychoterapeut a zároveň mám na starost i administrativní činnost.

V: Tak toho máte teda opravdu hodně. Neumím si vůbec představit, jak tohle všechno může jeden člověk zvládnout. A proč zrovna daseins?

P: Na dasainu se mi líbí, že je takový lidský. Své klienty mám moc ráda a nevnímám je jako pacienty, což koresponduje s dasainem.

V: Děkuji a další otázka je co vám výcvik přinesl a co vzal v osobní a pracovní rovině.

P: Rozhodně jsem díky výcviku získala psychickou stabilitu, a to jak v osobní, tak v pracovní rovině. Díky tomu jsem mohla vysadit antidepresiva a celkově se mi změnil pohled na svět a vnímání sebe sama. Přinesl mi nové obzory, v budoucnu bych chtěla pracovat i jako samostatný psychoterapeut.

V: Co myslíte pojmem samostatný psychoterapeut? Jestli tomu dobře rozumím tak nyní s klienty již vykonáváte psychoterapii?

P: To sice ano, ale chtěla bych vykonávat psychoterapii online s novými klienty.

V: Rozumím.

P: Jinak v rámci vztahů jsem stále zacyklená a nevidím takový posun, jaký jsem si původně představovala. Jako určitě mi pomohl, jak jsem se předtím zmínila, tak jsem během výcviku vysadila antidepresiva, což bylo dříve nemyslitelné. Ale čekala jsem prostě trošku víc, že se něco vyřeší. Já nevím co, ale prostě nestalo se. Jako je pravda, že jsem si toho spoustu uvědomila, rozklíčovala spoustu věcí, ale chtělo by to ještě víc. (odmlka)

Víte neměla jsem jednoduché dětství, tohle sem do rozhovoru nepatří, ale zažila jsem si spoustu strašných věcí s otcem a matka se mě nikdy nezastala. Cítím, že to pořád nedokážu zpracovat. Na taková traumata je i pět let málo.

V: Moc vám děkuji paní Alice za vaši upřímnost. Velmi si toho vážím.

P: Vůbec nevím proč to sem tahám. No a co se týče pracovní stránky tak všechno super. Otevřelo mi to nové možnosti, jako například tu možnost vykonávat plnohodnotnou psychoterapii, jsem si více jista v tom co dělám, zlepšila se mi komunikace, mám větší pochopení pro klienty. No za mě prostě super.

V: Děkuji, a myslíte si, že se dá daseinsanalytický přístup využít vždy při práci s klienty?

P: Já ho využívám vždy.

V: Děkuji a teď poslední otázka. Co se změnilo ve vašem životě díky výcviku?

P: Jako hlavní změnu vnímám vysazení antidepresiv no a s manželem se nám vylepšila komunikace. Bohužel stále máme mezi sebou mnoho neshod, ale to si myslím, že je zapříčiněno i tím, že my nejde prostě otěhotnět. Dítě by nám hodně pomohlo, ale co dá dělat, když to nejde, tak to prostě nejde. Jinak jsem si uvědomila, že se chci více věnovat psychoterapii jako takové. No a to je asi vše.

V: Já vám moc děkuji a přeji krásný den.

Rozhovor paní Jana

V: Dobrý den paní Jano, tak volám, jak jsme se domluvily.

P: Dobrý den, určitě jen jsem v práci a mám tu kolegyni, jestli vám to nevádí.

V: Mě to nevádí, spíš, jestli to pro vás není komplikace.

P: Mě to nevádí kolegyně stejně všechno ví, tak můžeme klidně začít.

V. Dobře, tak na úvod bych se vás ráda zeptala, kde jste zaměstnaná a jaká je náplň vaší práce.

P: Jsem zaměstnaná v neziskové organizaci, která doprovází pěstounské rodiny. Já osobně připravuji vzdělávací pobyty pro pěstouny, jsem lektorka, mám na starosti i pár rodin, které pravidelně navštěvuji. Dále vykonávám mediaci a facilituji případové konference. V minulosti jsem pracovala na OSPOD, založila dvě neziskové organizace. Z toho i tuhle, kde jsem zároveň jednatelem s tím souvisí i další administrativní činnost.

V: Tak to toho máte opravdu hodně. Děkuji a dále bych se vás zeptala, jak jste se k výcviku dostala, nebo jak jste se o něm dozvěděla a proč zrovna daseins směr?

P: O výcviku jsem se dozvěděla během studia na PVŠPS a po roce od ukončení studia jsem se přihlásila na výcvik.

V: Skvělé děkuji a co vám výcvik přinesl nebo popřípadě vzal jak v osobní rovině, tak pracovní?

P: No v osobní rovině mi dal náhled na mě samou. Sebe zkušenost, která mi chyběla, zpracování minulosti, a to i rodinné minulosti. Do výcviku jsem šla s kamarádkou Helenou a celou dobu jsem se díky tomu upozad'ovala. Všem jsem lhala, že se neznáme. Díky tomu jsem si uvědomila, jak jsou důležitá pravidla. S Helenou jsme během výcviku založily i mou první neziskovou organizaci, ale protože jsme se pak nepohodli tak jsem musela odejít. Ta organizace funguje do dnes. Během výcviku jsem nebyla autentická, měla jsem strach, že bych se před Helenou shodila. Bylo to hrozný opravdu jsem si tehdy uvědomila jak jsou pravidla důležitá.

Dále jsem díky výcviku jsem měla tendenci jít po příběhu člověka (proč asi je takový) a nechránila jsem sama sebe. To se mi vymstilo především ve vztazích s partnery.

V pracovní rovině mi výcvik nic nevzal. Získala jsem jistotu v komunikaci, osvojila jsem si psychoterapeutické metody. Případovky jsem musela řešit v rámci skupiny a díky výcviku jsem se nebála řešit ty případy ve skupině více lidí. Celkově si víc věřím v metodice komunikace.

Dále mám větší pracovní možnosti. Zajímám se o příběh klienta, abych došla k pravdě. Bohužel to co vnímám v pracovní rovině jako plus tak v osobní rovině se mi dost vymstilo.

Celkově výcvik vnímám jako skvělý v pracovní rovině, ale v osobní mi spíše uškodil. Musela jsem padnout na hubu a uvědomit si důležitost hranic.

V: To máte hodně ambivalentní pracovní a osobní rovinu, ale moc vám děkuji za upřímnost a jestli nemáte, ještě nějaké připomínky tak můžeme přejít k další otázce.

P: Nemám.

V: Myslíte si paní Jano, že se dá vždy při práci s klienty využít daseinsanalytický přístup?

P: Dá se využít vždy. Daseins považuji za jeden z nejlepších přístupů. Načetla jsem spoustu a vyhovuje mi, že tam nejsou žádné hranice metody. Netlač na řeku ona poteče sama, jak říkal Jakub.

V: Děkuji a teď tu mám poslední otázku a to co se změnilo ve vašem životě díky výcviku?

P: V průběhu výcviku jsem založila s tou bývalou kamarádkou neziskovou organizaci. Předtím jsme spolu dělaly na úřadě. Během výcviku jsme se rozešly ve zlém a ona ho předčasně ukončila. Tři roky po výcviku jsem se rozvedla. No celkově byl pro mě výcvik přínosný, ale stále bych se vracela k tomu, co mi to vzalo a dalo. Získala jsem spousty osobních kontaktů, a to jak přátel tak známých a to především v profesní rovině. Když máme nějaký těžký případ tak si zavoláme, poradíme a celkově mám nyní rozšířený okruh profesionálů. V osobní rovině výcvik hodnotím ambivalentně. Možná mi v osobní rovině víc vzal než dal.

V: Tak to je vše. Já vám moc děkuji za váš čas a vážím si vaší upřímnosti.

Rozhovor pan Štefan

V: Dobrý den pane Štefane, moc vám děkuji že jste si na mě udělal čas i když toho teď máte hodně. Jestli jste připravený tak můžeme začít. Na úvod bych se vás ráda zeptala, kde jste zaměstnán a jaká je vaše pracovní náplň?

P: Dobrý den, jsem zaměstnán jako sociální pracovník v azylovém domě. Pomáhám klientům řešit různé životní problémy jako například pomoc s vyhledáváním zaměstnání, pomoc s vyřizováním dávek, pomoc s bydlením. U nás mohou být klienti nejdéle po dobu jednoho roku. To je doba během, které by se měli dát do kupy a zajistit si zaměstnání, bydlení a tak dál. Náš azylový dům je jak pro ženy, tak pro muže, rodiny s dětmi, matky samoživitelky s dětmi, takže jim mnohdy pomáhám i se záležitostmi jako jsou dluhy, rozvody, výživné a tak dál.

V: Děkuji a dále bych se vás zeptala jak jste se k výcviku dostal a proč jste si zvolil zrovna daseins směr?

P: No o výcviku jsem se dozvěděl skrze své zaměstnání, kdy mi o něm řekl můj nadřízený. No a já jsem v tom spatřoval možnost dalšího kariérního růstu. No a daseins, protože bylo vypsáno zrovna výběrové řízení a hodně sezení bylo v Praze, což se mi docela hodilo. Takže nic víc v tom nehledejte (smích). No a co Vám budu povídat, byl jsem otrávený z představy, že budu muset někam jezdit a pak jsem měl ty výjezdy stejně nejraději. (smích)

V: To věřím, měla jsem to podobně. No tak jdeme na další otázku. Co vám výcvik přinesl, popřípadě vzal?

P: No dal mi toho strašně moc. Když jsem do výcviku nastoupil, tak jsem žil jenom svojí prací. Víte v soukromém životě jsem se cítil být absolutně méněcenný, nenaplněný a úplně vyhořelý. Měl jsem dvě manželství, která nevyšla. Jak s bývalými manželkami, tak s mými dětmi my nefungovali vztahy. Cítil jsem nutnost na základě mé zkušenosti, že musím pomáhat, alespoň mým klientům, kteří se ocitli v podobné životní situaci. Mnoho věcí jsem dělal za ně a dost jsem se do nich projektoval. To byla chyba, kterou jsem si díky výcviku uvědomil. Měl jsem pocit, že svou existenci musím obhajovat prací do roztrhání těla. No teď vím, že opravdu nemusím (smích). Získal jsem celkově nadhled a klientům dal možnost volby a taky tu možnost nést si následky za své rozhodnutí. Teď jim řeknu jaké mají možnosti, s čím jim mohu pomoci a tak dál, ale možnost volby nechám na nich. Tu jim už neberu. No upřímně jsem byl v té době

dost v prdeli a výcvik mi neuvěřitelně pomohl. Ani jsem si neuvědomoval jak moc v prdeli jsem.

No a v osobní rovině se stalo nemožné. Nebo jsem se alespoň domníval, že to je nemožné. (smích) Našel jsem si partnerku, nyní již manželku a teď máme už i dceru. No tak snad to už neposeru (smích).

No a co mi výcvik vzal, hmmm. Určitě utápění v sebelítosti. (smích) Už se nemůžu litovat přece, když se mám dobře.

V: To je úžasná sebereflexe a celkově posun. Děkuji a jestli už nic nemáte, tak můžeme přejít k další otázce.

P: Určitě

V: Myslíte si, že se dá při práci využít daseinsanalytický přístup kdykoliv?

P: Určitě, celý můj život jak osobní, tak pracovní je teď daseins. (smích)

V: Skvělé a teď poslední otázka. Co se změnilo ve vašem životě díky výcviku?

P: No úplně všechno. Změnil se mi celkově pohled na svět, ale především na mě samotného. Přestal jsem se utápět v sebelítosti a díky tomu poznal svou ženu. Zároveň jsem dokázal navázat vztahy se svými dětmi z předchozích manželství i když se mi to dříve jevilo jako nemožné. Mám zdravější přístup k práci a tím myslím fakt, že už si nekompenzuji nulový rodinný život prací. Fakt jsem to přeháněl. Chudáci klienti (smích), ale to už mám zazebou. Teď se moc těším z naší půlroční holčičky. Mám nový koníček, létání letadlem, což byl vždycky můj sen a celkově jsem šťastný. Před výcvikem by mě ani nenapadlo, že to je vůbec ještě možné.

V: Tak já Vám moc děkuji za rozhovor a přeji hezký den a ať se vám i nadále daří.

Rozhovor pan Filip

V: Dobrý den pane Filipe, tak jestli jste připravený tak můžeme začít.

P: Ptejte se.

V: Tak první otázka je kde jste zaměstnán a jaká je náplň vaší práce?

P: Pracuji s drogově závislými klienty jako streetworker čili terénní sociální pracovník. Mojí náplní práce je vyhledávat drogově závislé v jejich přirozeném prostředí tedy v terénu. Terénem mám namysli například ulici, herny, nádraží, squaty a prostě všude tam kde se mohou mý klienti pohybovat. Když klienta vyhledám a rozumíme si tak spolu navážeme kontakt a mohu mu pomoci například formou informací, ke kterým se mnohdy nemohou, nebo neumí sami dostat. Další formou pomoci je pomoc se zvládnutím jejich závislosti, vyřízením dokumentů, dávkami

a jinými sociálně právními věcmi. Občas doprovázím i klienty na úřad, nebo jim pomáhám vyhledat lékaře. V podstatě se vším, co by mohli potřebovat.

V: Skvělé děkuji a teď další otázka. Jak jste se k výcviku dostal a proč jste si zvolil zrovna daseins směr?

P: No to je dlouhý příběh. Abych k vám byl upřímný tak jsem se o výcviku dozvěděl přes pomocnou ambulanci skupinu v Bohnicích kam jsem sám docházel jako drogově závislý. Po střední škole jsem se začal poflakovat a hodně jsem pil, užíval různé drogy, kouřil marihuanu. Šlo mi o pohodu s kamarády, nic jsem nechtěl dělat a prostě mě to bavilo. To ale do doby, než se mi kamarád předávkoval heroinem. To byla ta chvíle, kdy mi došlo, že je to fakt průser a rozhodl jsem se s tím něco dělat. Přihlásil jsem se na léčbu do Bohnic. Docházel jsem pravidelně do terapeutické skupiny a tedy jsem se dozvěděl o výcviku.

No a proč daseins? (smích) No moc jsem toho o něm nevěděl, ale teď už vím že žádný jiný směr by pro mě nebyl. Daseins je svobodný směr, který má neomezené možnosti.

V: Děkuji. Další otázka je co vám výcvik přinesl a co popřípadě vzal?

P: Uplně všechno (smích). Díky výcviku jsem si uvědomil, že i já se svou drogovou minulostí, kterou jsem zdárně překonal, tak patřím do společnosti. Začal jsem si sebe víc vážit, pracovat na sobě, otevřely se mi nové obzory a našel jsem si zaměstnání, které mě naplňuje. Mohl jsem propojit svou žitou zkušenost, za kterou jsem se dříve hodně styděl s mou prací, kdy takhle zkušenost může a pomáhá lidem se stejnými problémy jaké jsem měl i já. Vlastně jsem začal zase fungovat. Poprvé ve svém životě dělám něco, co mě baví, rozumím tomu a jsem za to placený. To je super ne?

V: To je úžasný! A je něco, co vám výcvik vzal?

P: Výcvik mi vzal takový můj anarchismus. Chtěl jsem pořád bojovat, proti nějakému řádu/společnosti, pořád mi někdo diktoval, co mám dělat, ale já to chtěl dělat po svém. Nepřemýšlel jsem, jak vydělat peníze, ale kde je sebrat. Byl jsem mladiství rebel bez plánů a cílů. Nyní dělám, co mě baví a mám za to finance. Spoustu mých klientů je jako jsem byl já. Jsou to vyvrhelové společnosti, kteří nechtějí poškodit společnost, ale neumí se v ní uplatnit.

Mé zaměstnání je vlastně takový kompromis mezi životem, který jsem chtěl vést a společností.

Vlastně pro mě bylo velmi důležité zjištění, že i já se svými hodnotami patřím do společnosti.

Baví mě působit jako most mezi společnostmi a těmi co si myslí, že do ní nepatří.

V: To je úžasné propojení žité zkušenosti se zaměstnáním, pomocí. Moc vám děkuji za upřímnost. Jinak jestli je to vše tak můžeme přejít k další otázce.

P: ok

V: Myslíte si, že se dá vždy při práci s klientem využít daseinsanalytický přístup?

P: Já se snažím být pořád daseins a jinak mi to ani nejde.

V: Děkuji a teď k poslední otázce, která je co se změnilo ve vašem životě díky výcviku. I když z vašeho vyprávění mám pocit, že skoro všechno. (smích)

P: To máte pravdu (smích). Tak především jsem našel své místo ve společnosti, našel jsem si zaměstnání, bydlení a v rámci rodiny se velmi zlepšily naše vztahy. Vlastně nyní své vztahy s rodinou musím budovat úplně od znovu, ale daří se to. Tak snad to bude jen a jen lepší.

V: Já vám moc děkuji za vyčerpávající rozhovor a moc si cením vaší upřímnosti. Ještě jednou moc děkuji a mějte se krásně.

Rozhovor paní Lada

V: Dobrý den paní Lado, tak jestli jste připravená tak můžeme začít.

P: Určitě.

V: Na úvod by mě zajímalo, kde jste zaměstnaná a jaká je náplň vaší práce?

P: Jsem zaměstnaná na úradě, a to na OSPODu. Takže mou hlavní náplní práce je hájit práva a zájmy nezletilých dětí, realizuji tedy opatření na jejich ochranu a celkově všechny úkony týkající se sociálně právní ochrany dle zákona 359/1999 Sb.

V: Super a jak jste se dostala k výcviku a proč jste si vybrala zrovna daseinsanalytický směr?

P: K výcviku jsem se dostala na doporučení kolegyně z práce. Ta ho už absolvovala a velmi si ho chválila. Žádný jiný výcvik jsem neznala a ani jsem si nezjišťovala další bližší informace. Pamatuji si, že mi kolegyně říkala, že si mi díky výcviku změnil celý můj život. A změnil (smích). Vlastně poprvé jsem si o něm něco přečetla, když jsem šla na přijímací pohovor (smích) a stejně mi nebylo vůbec jasné o čem to bude. (smích)

V: Tak to je dobrý, tak jdeme k další otázce a tou je co vám výcvik přinesl, popřípadě vzal, a to v osobní rovině a v pracovní.

P: Výcvik mi přinesl celkovou změnu vnímání světa a okolí. Stala jsem se díky výcviku více autentická a celkově sama sebou. Nepřemýšlím nyní tak moc o tom, co je správné a co je špatné, ale akceptuji realitu a fakt, že věci jsou takové, jaké jsou. Nenechám se sebou již manipulovat ze strany okolí a již ji dokážu rozpoznat a pracovat s ní. Dokážu se mít ráda taková jaká jsem. Před výcvikem pro mě bylo velmi důležité, co si o mě myslí ostatní a chtěla jsem se jim zalíbit. Špatně jsem snášela kritiku na svou osobu, což se změnilo. Vždy jsem chtěla vše udělat co nejlépe, ale i to bylo málo. Nebyla jsem skoro nikdy autentická, měla jsem strach z reakce okolí. Teď je pro mě nejdůležitější být spokojena sama se sebou nezávisle na okolí. A je to skvělý pocit. Ono to zní vtípně, ale z představy, že mě někdo nemá rád a i to se mi občas stávalo, tak

jsem to brala jako osobní selhání a hledala různé cesty, možnosti jak to změnit, aby mě ten člověk začal mít rád. Byla to vlastně taková utopie.

V: A vzal vám výcvik něco?

P: Vzal mi dobré vztahy s matkou. Nebyla jsem autentická, ale stále jsem se jí snažila vyhovět a dělat věci, které ona chce. Hodně semnou manipulovala a já ze strachu ze ztráty vztahu s ní jsem si to nechávala líbit. To se díky výcviku změnilo a nyní, když jsem autentická a mám svůj názor, který byl mnohdy v rozporu s tím jejím tak jsem špatná.

Mnohdy si i připadám nepochopená okolím, které o výcviku nic neví.

No a v pracovní rovině mi výcvik dal větší profesionalitu v práci s klienty. Do práce nevkládám tolik svých emocí a celkově nechávám klientům více prostoru.

Dřív jsem se snažila za každou cenu klientům pomoci, co nejvíce vyhovět, hlavně aby byli spokojeni a měli mě rádi. Bylo to mnohdy až za hranou. Pamatuji si dny, kde jsem za klienty jezdila v rámci přesčasů a například jsem jednou zakončila až v 20hodin večer. Určitě si říkáte, proč tak dlouho? No, protože klientka byla dlouho v práci a nechtěla jsem jí narušovat její pracovní režim. Říkala jsem si, že je to vlastně jedno, stejně nemám rodinu a děti, tak co. Byla jsem z toho fakt hodně vyčerpaná a byly i chvíle, kdy jsem ztrácela smysl života.

Vlastně výcvik jsem považovala za možnou změnu ve svém stereotypním životě a taky to bylo sakra velká změna (smích).

Taky jsem se díky výcviku stala více neutrální a již jsem se neprojektovala tolik do své práce. Dříve jsem si myslela, že vím všechno nejlépe, ale teď již klientům řeknu všechny možnosti a nevkládám jim své řešení a názory. Mnohem lépe se mi teď pracuje.

Díky výcviku jsem se zlepšila v komunikaci. Odbourala jsem strach mluvit ve skupině nebo před více lidmi. Před výcvikem jsem se cítila dost nejistá. Neobávám se už tolik, že řeknu nějakou hloupost, občas stejně nějakou řeknu, ale to je přeci normální. Nyní mám i větší pracovní možnosti.

Jako velmi důležité a přínosné jak v pracovní tak osobní rovině taky vnímám fakt, že jsem se naučila říkat ne, což pro mě bylo dříve nemyslitelné.

Jako negativum vnímám fakt, že po absolvování výcviku jsem měla problémy s kolegy, kteří výcvik neabsolvovali. Nechápalí moji změnu a chtěli mě stejnou jako před výcvikem.

V: Moc děkuji za upřímné odpovědi. Dále bych se vás ráda zeptala, jestli si myslíte, že se dá daseinsanalytický přístup aplikovat vždy při práci s klienty nebo nikoliv?

P: Vždycky asi ne. Například když bude dítě u zdrogované matky nebo týrané dítě, tak se musí zasáhnout i když si to rodič ani dítě nepřejí. Celkově si myslím, že například při práci s drogově závislými nelze aplikovat daseins.

V: Super a teď přejdeme na poslední otázku a to co se změnilo ve vašem životě díky absolvování výcviku?

P: Během výcviku jsem se rozešla s partnerem, našla si manžela, vdala se, narodily se mi děti. No vlastně se u mě změnilo snad úplně všechno (smích). Očekávala jsem změnu, ale takhle velkou snad ani ne. (smích) Ale výcvik mi hodně pomohl a musím říct, že teď se cítím opravdu sama sebou a jsem spokojená.

Dále jsem si uvědomila, že již nechci pokračovat ve svém zaměstnání a chci se věnovat psychoterapii.

Přepisy rozhovorů II. Část

ALICE

V: Dobrý den, paní Alice. Já vám volám na základě naší domluvy.

P: Dobrý den.

V: Myslíte, že bychom mohli rovnou začít?

P: Určitě. Pojdme na to skvělý tak první otázka je: Co Vám výcvik vzal paní Alice v osobní rovině?

P: V osobní rovině nevzal asi nic. Naopak si myslím, že v té rovině mi přinesl jen pozitivní věci

V: A je něco, co Vám výcvik vzal v pracovní rovině?

Asi že mě teď kolegové vnímají jinak, než jsem byla před výcvikem. Dokonce jsme to řešili na supervizi.

V: A jak se to projevovalo?

P: Byla jsem taková obětavější, ale bylo to na můj úkor, protože jsem pracovala vždycky až do kolapsu. Brala jsem si toho na sebe hodně a když někdo nestíhal, tak jsem to brala za něj. Bez ohledu na sebe.

V: Jak vnímali vliv výcviku Vaši klienti?

P: Mí klienti jsou v senzitivní. Tím, že jsem více v pohodě, oni jsou taky klidnější. Jde nám to samo.

V: Vnímáte změnu v kvalitě poskytování sociální práce po absolvování výcviku?

P: Je to asi uvolněnější. Už tolik netlačím. Před tím jsem se přetěžovala a nestíhala. Řekla bych, že je kvalitnější asi kvalitnější. Nebo to tak spíš cítím, nevím, jestli je.

V: Děkuji a teď půjdeme na další otázku. Rozšířil výcvik portfolio Vašich spolupracovníků z jiných oborů?

P: Myslíte v rámci psychoterapie?

V: Třeba. Klidně ale i jiných oborů.

P: Určitě teďkom více pracuji s různými poradnami a terapeuty. Více dbám na psychickou pohodu klientů. Z ostatních oborů nevím. Spíše se teď nebojím zkoušet různé nápady.

V: Jak to myslíte?

P: Jako že se zkoušíme i různé techniky práce s klienty, se kterými jsme třeba neměli zkušenost. Třeba někdo přijde s něčím novým, tak ho třeba podpořím.

V: Když říkáte my, tak myslíte Váš kolektiv?

P: Ano. Kolegy z práce.

V : Moc děkuji a teď přejdeme k poslední otázce. Jak klienti reagují na změnu kvality Vámi poskytované sociální práce?

P: Řekla bych, že pozitivně. Udělalo se nám takové více rodinné prostředí.

V: To zní dobře.

P: Díky.

V: Já Vám moc děkuji za Váš čas. To je ode mě vše.

P: Nemáte, za co. Kdybyste ještě něco potřebovala klidně zase zvolejte.

V: Děkuji Neshledanou.

P: Hezký den.

JANA

V: Dobrý den, volám ohledně doplnění otázek k našemu rozhovoru ohledně výcviku.

P: Ano, vím.

V: Můžeme začít?

P: Ano. Můžeme.

V: Jaké byly vaše osobní motivace paní Jano ?

P: Určitě zvědavost. A taky jsem v té době řešila nějaké své vlastní osobní problémy.

V: A výcvik Vám je pomohl vyřešit?

P: Spíš se s nimi smířit.

V: Dobrá, Pojd'me na další otázku. Jak vnímají vliv výcviků vaši klienti?

P: Nevím jestli si všimli nějaké změny. Mě klienti vnímají spíše jakou jakousi autoritu a mou práci nezpochybňují. Respektive když ji zpochybňují, tak to nezáleží na výcviku ale jejich vztahu k mé práci jako takové.

V: Stává se Vám to často?

P: Ani ne. Ale občas se to stane. Ani to nevnímám ze strany klientů osobně.

V: Vnímáte změnu v kvalitě poskytování sociální práce po absolvování výcviku?

P: Já určitě ano ale je to subjektivní. Je plnohodnotnější, více sleduji, jak se který klient cítí a co podle jeho názoru potřebuje. A jak vnímá naši spolupráci.

V: Super. Děkuji a jdeme na další otázku. Rozšířil výcvik portfolio vašich spolupracovníků z jiných oborů?

P: Vzhledem k charakteru naší práce ani ne, co se týče rozsahu nebo nějakých odvětví ale řekla bych, že je to spíše kvalitativní změna. Musela jsem spolupracovat s lidmi z různých oborů už před výcvikem a nyní více koukám na výsledek jejich práce a na to jak se to klientům s těmi odborníky daří.

V: Dobře děkuji. A teď přejdeme k poslední otázce. Jak klienti reagují na změnu kvality vámi poskytované sociální práce?

P: Myslím že mě a mou práci berou více přirozeně ,že je to pro ně autentičtější, což je vlastně známka daseinu.

V: Skvělé . tak jo . To je vše na co jsem se potřebovala doptat. Já Vám moc děkuji a mějte se moc hezky, ať se v práci daří.

P: Není zač. Rádo se stalo. Vám taky. Nashledanou.

ŠTEFAN

V: Dobrý den, Štefane, tak Vás zase ráda slyším. Určitě víte, proč volám?

P: Dobrý den, také Vás rád slyším. To víte, že vím.

V: Výborně, tak se do toho rovnou pustíme.

P: Dobře

V: Jaké byly Vaše osobní motivace k absolvování výcviku?

P: Já jsem asi ani žádné neměl. Na výcvik jsem šel jen kvůli práci.

V: Mohu si tedy poznamenat, že žádné.

P: Ano.

V: Dále bych se zeptala, jak vnímají vliv výcviku vaši klienti?

P: Myslíte, jestli pozitivně nebo negativně?

V: Třeba.

P: Možná dokonce trochu negativně, protože jsem za ně dělal první, poslední a teď umím říct ne a snažím se je do té spolupráce více zapojit. Takže po nich chci více, než předtím. A to je to co možná vnímají negativně.

V: Vnímáte změnu v kvalitě poskytování sociální práce po absolvování výcviku?

P: V kvalitě nevím, ale řekl bych že je lidštvější. Předtím to bylo takové strojové. Prostě jsem viděl problém a šel ho řešit za pomoci všech nástrojů, bez ohledu na potřeby a priority klienta. Tak jak je vnímal on. Bral jsem to tak, že vím lépe, co je pro klienta dobré.

V: Co se změnilo?

P: To že si nemyslím, že vím lépe než klient, co je pro něj dobré.

V: Rozšířil výcvik portfolio Vašich spolupracovníků z jiných oborů?

P: Spolupracuji více s kolegy kteří jste zabývají závislostmi. Taky dětskými psychology a psychoterapeuty je jich málo, ale tím, že jsem některé osobně poznal, mám lepší možnosti k nim klienty dostat.

V: Takový výcvikový bonus.

P: Ano.

V: Nyní jdeme k poslední otázce. Jak klienti reagují na změnu kvality vámi poskytované sociální práce?

Změna kvality... na začátku ti, kteří semnou spolupracovali ještě před výcvikem a v jeho průběhu, tak bych řekl že asi nic moc.

V: Jak to myslíte?

P: Tím že po nich chci větší spoluúčast, tak brblají. Ale když se jim něco podaří, tak z toho mají dobrý pocit, že něco dokázali. Vidí, že se podíleli na něčem, co vyšlo. Jednak si toho potom více váží, a taky si dokáží říkat více o pomoc. Myslím, že to je proto, že mají zkušenost že to opravdu může pomoci.

V: Výborně to je ode mě vše. Já Vám děkuji a mějte se hezky na shledanou.

P: Nemáte zač. Nashle.

Filip

V: Dobrý den, Filipe. Volám ohledně doplnění otázek k Vašemu výcviku. Máte na mě chvíli?

P: Jsem sice v terénu, ale mám. Povídejte.

V: Jaké byly vaše pracovní motivace k absolvování psychoterapeutického výcviku?

P: Vůbec žádné. Mě vlastně přivedl výcvik k zaměstnání. Když jsem byl závislý, práci jsem se naopak vyhýbal.

V: Jak vnímají vliv výcviku vaši klienti?

P: Asi nijak, je takové věci vůbec nezajímají.

V: Tak to bylo rychlé. Vnímáte změnu v kvalitě poskytování sociální práce po absolvování výcviku?

P: Před výcvikem i jsem v oboru nepracoval. Práci jsem bral jen jako jeden ze způsobů, jak získat peníze. Nyní mě práce naplňuje.

V: To je skvělé, přeji Vám to.

P: Děkuji.

V: Rozšířil psychoterapeutický výcvik portfolio vašich spolupracovníků z jiných oborů.

P: Rozhodně poznal jsem spoustu inspirativních lidí. Dříve jsem o některých profesích ani nevěděl.

V: Děkuji. Ještě poslední otázku. Jak klienti reagují na změnu kvality vámi poskytované sociální práce?

P: Řekl bych, že reagují hlavně na mě, na moji přirozenost. Řekl bych tedy že dobře.

V: Výborně. Už Vás nebudu zdržovat. Děkuji Vám za spolupráci.

P: Nemáte zač. Je fajn, že můžu takhle pomoci.

V: Mějte hezký zbytek dne.

P: I vy. Nashle.

V: Nashledanou.

Lada

V: Dobrý den, paní Lado. Jak jsme si psaly, ještě bych se chtěla pozeptat na pár dalších otázek. Máte na mě chvíličku?

P: Samozřejmě. Počítám s tím. Ptejte se.

V: Děkuji. Ještě bych se tedy zeptala, jaké byly vaše osobní motivace pro daseinsanalytický výcvik?

P: Moje motivace byly vlastně takový, že mi kolegyně řekla, že to je super že se jí změnil celý život. Tak mě to nějak zaujalo a chtěla jsem to zkusit.

V: A jak to dopadlo?

P: Řekla bych že dobře.

V: Jak vnímají vliv výcviku vaši klienti?

P: Nevím. To byste se jich asi musela zeptat jich.

V: Vnímáte změnu v kvalitě poskytování sociální práce po absolvování výcviku?

P: Určitě ano myslím si že nyní poskytuji rozhodně kvalitnější sociální služby a vkládám do toho méně emocí. Ty tam nepatřili nikdy, ale neuměla jsem si pomoci. Nyní už to umím lépe zpracovávat.

V: Děkuji Vám za upřímnost. Dále bych se Vás zeptala, jestli rozšířil výcvik portfolio vašich spolupracovníků z jiných oborů?

P: Určitě ano navázala jsem na výcviku spoustu nových kontaktů. S lidmi z různých oborů profesí a občas si zavoláme a řekneme si co a jak. Sama více vyhledávám jiné pracovníky, když vidím že to je ve prospěch klienta.

V: Jak klienti reagují na změnu kvality Vámi poskytované sociální práce?

P: Někteří to vnímají dobře, ale ti starší, které jsem měla ještě před výcvikem, tak ti s tím mají trochu problém. Ale jinak si myslím že reagují vcelku dobře.

V: Děkuji Vám.

Petr

V: Zdravím, Petře. Volám dle domluvy ohledně otázek k mé diplomové práci.

P: Dobrý den, Vím.

V: Jako první bych se Vás zeptala: Co vám výcvik vzal v pracovní rovině?

P: V pracovní rovině asi chuť spolupracovat s některými kolegy. Těmi, kteří si prostřednictvím práce povzbuzují ego a snaží se tak ukazovat svou moc nad osudy klientů. Asi i nějaké další iluze, nevím.

V: Tak tomu rozumím. A jak vnímají vliv výcviku Vaši klienti?

P: Řekl bych, že mě to k nim lidsky přiblížilo. Vnímají to tak, že jsme spíš part'áci, než klient a odborník.

V: Skvělé jdeme dál. Vnímáte změnu v kvalitě poskytování sociální práce po absolvování výcviku?

P: Asi ano, protože jsem se naučil spoustu nových věcí, ale odhalil i hranice. Když je něco, co vím, že někdo z kolegů umí lépe, raději klienta odkážu na něj.

V: rozšířil výcvik portfolio vašich spolupracovníků z jiných oborů

P: Samozřejmě hlavně z oboru, které začínají slovem psycho. Hlavně s nimi více spolupracuji.

V: Děkuji a teď poslední otázka, jak klienti reagují na změnu kvality vámi poskytované sociální práce? P: Ti, kteří změnu vnímají pozitivně, jsou spokojenější. Ty, kterým se změna nelíbila to od budilo, což přispělo k tomu, že jsem spokojenější i já a tudíž jsou spokojenější i klienti je to takový kruh spokojenosti.

V: Já Vám děkuji za váš čas a přeju Vám hodně štěstí do budoucna mějte se hezky pane Petře

P: Neshledanou. Děkuji i já vám a ať se Vám daří!

Rozhovor pan Petr

V: Dobrý den pane Petře, tak můžeme začít?

P: Určitě.

V: Tak na úvod bych se Vás ráda zeptala, kde jste zaměstnán a jaká je náplň vaší práce.

P: Jsem sociální pracovník a mou náplní práce je aktivizace seniorů. K tomu jsem ještě lektorem vzdělávacích kurzů pro pracovníky v sociálních službách.

V: A co všechno spadá pod aktivizaci seniorů, abych se v tom správně zorientovala.

P: Například jim pomáhám s vyřizováním osobních záležitostí jako je například vyřizování dávek, zavolat doktorovi, někdy je zapotřebí jim poskytnou psychickou podporu formou rozhovoru, nákupy a tak dál.

V: Skvělé už mi je to hned jasnější. A dále bych se vás ráda zeptala, jak jste se dostal k výcviku a proč jste si zvolil zrovna daseinsanalytický směr?

P: K výcviku jsem se dostal přes své zaměstnání, kdy jsem absolvoval různé kurzy a některé z nich zrovna na PVŠPS. Absolvoval jsem i koučingový výcvik, a to mi přišlo nedostačující ohledně péče o klientovo zdraví, a tak jsem hledal na netu různé výcviky. Zajímal mě i Gestalt, Rogers, ale daseins zrovna otvíral, plus jsem měl dobrou zkušenost s PVŠPS. Líbil se mi jejich lidský přístup.

Sám jsem otevřený všem alternativním směrům a mám rád Buddhismus. Bohužel nemám tolik času na meditaci jak bych potřeboval.

V: Tak tomu rozumím, také mám stejnou zkušenost s PVŠPS. Jinak dále bych se vás ráda zeptala, co vám výcvik přinesl, popřípadě vzal, a to jak v osobní tak pracovní rovině.

P: Přínos výcviku byl velmi velký, a to po obou stránkách. V té pracovní rovině mi přinesl ujištění nebo spíše utvrzení ve způsobu práce s klienty. Že je dobře to dělat tak jak to cítím, tím, že vzdělávám pracovníky tak jim to může dále předávat a dále jsem se naučil vhodný způsob jednání s klientem. Taky mě to posunulo v rámci konkurence schopnosti a v sociální práci mi

to dává určitou stabilitu, abych mohl pracovat tak jak to cítím, a ne tak jak to někdo vyžadoval. Abych byl upřímný tak nemám moc rád autoritativní přístup, a tak pokud je to možné, dávám svým klientům možnost volby. To ale musím dělat s ohledem na jejich možnosti. Mnoho mých klientů trpí buď demencí nebo Alzheimerem a mnohdy ,mají i bludy a na to musím být zřetel.

V osobní rovině mi přinesl větší rozhled ve všech mých vztazích. Nemám už tendence, které vyžaduje společnost, abych pečoval o vztahy jenom pro efekt, který to má na okolí. Žiju víc autenticky a uvědomuji si, že i kdyby se věci daly udělat lépe, ale aktuální maximum toho nedosahuje, tak to není nijak destruktivní.

Díky výcviku vím, že je více lidí, kteří smýšlí jako já, takže nejsem ufon a i kdybych byl tak vím, že nejsem sám. Myslím si, že mi výcvik dal i něco co jsem do teď ještě neobjevil.

V: Takže nemáte pocit, že vám výcvik něco vzal?

P: Vlastně jo, peníze (smích), ale každá sranda něco stojí. A tohle za to rozhodně stálo. Jinak v obou rovinách mi to přidalo na nadhledu.

V: A myslíte si, že se dá vždy aplikovat daseinsanalytický přístup při práci s klienty?

P: Snažím se to nechat maximálně plynout, co to jde, ale z charakteru práce si myslím, že to nejde vždy. Například formulář na dávku musí být podaný v určitém termínu, tam žádný daseins není. Jednání s klientem mnohdy musím upravit z technických důvodů, protože by to jinak nepochopil mentálně. Když na zemi najdu ležícího klienta tak musím zavolat záchranku i když si to nepřeje. Tenhle klient věděl, že v nemocnici umře, ale neměl jsem jinou možnost. Chápal jsem ho, že by chtěl zemřít doma, ale prostě jsem ho nemohl nechat na zemi a odejít. Mohl bych se takto dostat sám do právních problémů a musím chránit i sám sebe. To jsou chvíle, kdy je daseins proti mně.

V: A jak to nakonec dopadlo s tím klientem?

P: Za dva dny v nemocnici zemřel.

V: Děkuji za odpověď, každá mince má dvě strany. A teď tu mám ještě poslední otázku. Co se změnilo ve vašem životě díky výcviku?

P: V době výcviku jsem se oženil a narodily se mi děti. Výcvik mi hodně pomohl v rámci uvolnění napětí. Byly to velmi náročné životní kroky a mohl jsem si ty osvojené věci ihned vyzkoušet v praxi. Tím, že jsem to hned aplikoval a fungovalo to, tak to pro mě mělo hned větší význam.

Celý jsem se trochu změnil, povyroستl jsem, zmoudřel, uvolnil se a přestal se bát. Ne naučil jsem se správně bát. Změnilo se mi i to kam nyní směřuji v pracovní rovině.

Taky jsem se osamostatnil od mojí matky, která s tím stále bojuje. Přála by si abych byl stále její poslušný chlapeček, ale to už není možné, protože se ze mě stal muž, který má svou vlastní rodinu.

V: A kam směřujete nyní v pracovní rovině, jestli se mohu zeptat?

P: Chci vykonávat psychoterapii.

V: Skvělé tak už to máme všechno. Moc Vám děkuji a ať se vám daří.

Bibliografické údaje

Jméno a příjmení autorky: Bc. Lucie Rudinská

Studijní program: NMgr. Sociální práce se zaměřením na komunikaci a aplikovanou psychoterapií

Název práce: Aplikace fenomenologického přístupu v sociální práci

Vedoucí práce: Mgr. Jan Jakub Zlámaný, Ph.D.

Rok dokončení: 2023

Počet znaků hlavního textu práce (včetně literatury, bez příloh): 126 447

Přímé citace: 3 566

Ostatní text: 122 881

Celkový počet znaků: 165 276

Počet pramenů a literatury: 58

**Posudek vedoucího diplomové práce
na Pražské vysoké škole psychosociálních studií**

Jméno a příjmení studenta/-tky: Bc. Lucie Rudinská

Obor studia: Sociální práce se zaměřením na komunikaci a aplikovanou psychoterapii

Název práce: Aplikace fenomenologického přístupu v sociální práci

Vedoucí práce: Mgr. Jan Jakub Zlámaný Ph.D.

Technické parametry práce:

Počet stránek textu (bez příloh): 67

Počet stránek příloh: 14

Počet titulů v seznamu literatury: 58

0**	1	2	3	4
-----	---	---	---	---

Výběr tématu

Závažnost tématu

	1			
--	---	--	--	--

Oborová přílehlavost tématu

	1			
--	---	--	--	--

Originalita tématu a jeho zpracování

	1			
--	---	--	--	--

Formální zpracování

Jazykové vyjádření (respektování pravopisné normy, stylistické vyjadřování, zvládnutí odborné terminologie)

	1			
--	---	--	--	--

Práce s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení norem pro citace, cizojazyčná literatura)

	1			
--	---	--	--	--

Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

		2		
--	--	---	--	--

Metody práce

Vhodnost a úroveň použitých metod

		2		
--	--	---	--	--

Využití výzkumných empirických metod

Využití praktických zkušeností

		2		
--	--	---	--	--

	1			
--	---	--	--	--

Obsahová kritéria a přínos práce

Přístup autora k řešené problematice (samostatnost, iniciativa, spolupráce s vedoucím práce)
Naplnění cílů práce

	1			
--	---	--	--	--

	1			
--	---	--	--	--

Vyváženost teoretické a praktické části
v daném tématu

	1			
--	---	--	--	--

Návaznost kapitol a subkapitol

		2		
--	--	---	--	--

Dosažené výsledky, odborný vklad, použitelnost
výsledků v praxi

	1			
--	---	--	--	--

Vhodnost prezentace závěrů práce
(publikace, referáty, apod.)

	1			
--	---	--	--	--

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

Otázka k obhajobě:

Jaké změny by autorka navrhla pro Daseinsanalytický výcvik, aby přinesl více užitku i v osobní rovině?

Celkové hodnocení práce (klady, nedostatky):

Předkládaná práce splňuje nároky kladené na diplomovou práci. Autorka rozdělila práci na teoretickou a empirickou část. V teoretické části nejprve objasňuje úlohu sociální práce v historickém a filozofickém kontextu. Dále popisuje specifika sociální práce s různými cílovými skupinami. Vymezuje pojem psychoterapie, formy jejího poskytování a popisuje důležité psychoterapeutické směry, se kterými se může sociální pracovník setkat. Dále kolegyně stručně popisuje fenomenologický přístup a Daseinsanalytický sebezkušenostní výcvik. V kapitole metodologie se věnuje formulaci výzkumných otázek a designu kvalitativního výzkumu, pro analýzu dat volí interpretativní fenomenologickou analýzu (IPA). Z teoretického hlediska nevynechala, dle mého názoru, nic podstatného a prokázala schopnost práce s odbornou literaturou a systematického shromažďování informací o daném tématu. V empirické části práce, kolegyně provádí kvalitativní výzkum s cílem zjistit 1. Jak probandi vnímají vliv výcviku na sebe sama? 2. Jak probandi vnímají vliv výcviku na výkon jejich povolání. Pro svůj výzkumný cíl využila 6 polostrukturovaných rozhovorů. Analýzu dat prováděla pomocí Interpretativní fenomenologické analýzy.

Připomínky:

Formální: Autorka doplnila citace pramenů do textu a nevnímám žádné další nedostatky.

Obsahové: Autorka zjišťuje, že některým probandům Daseinsanalytický výcvik v osobní rovině spíše uškodil, resp. více vzal, než dal. Napadlo by autorku, jak by se mohl systém výcviku zlepšit, aby přinesl více užitku i v osobní rovině? Podr. viz. Otázka k obhajobě

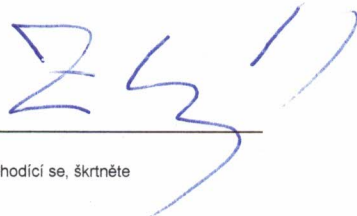
Celkové: Autorka je poměrně stylisticky zdatná a v teoretické části popisuje všechny podstatné pojmy a teoretické koncepty spojené se studovanou problematikou. V praktické části své práce, prokazuje schopnost uplatnit kvalitativní metodologický postup, formulovat výzkumné otázky, sebrat data u poměrně (6) vysokého počtu probandů, analyzovat data a srozumitelně interpretovat výsledky. **Ocenit musím především výběr tématu, které se dotýká výzkumně náročné problematiky efektivity psychoterapeutického výcviku v oblasti sociální práce. Diplomová práce může pomoci případným potenciálním uchazečům o Daseinsanalytický výcvik se rozhodnout, zda do něj vstoupit či nikoliv.**

Práci hodnotím jako výbornou a doporučuji ji k obhajobě.

Doporučení k obhajobě: doporučuji*

Navrhovaná klasifikace: velmi dobře

Datum, podpis:

*

nehodící se, škrtněte

**Posudek oponenta diplomové práce
na Pražské vysoké škole psychosociálních studií**

Jméno a příjmení studentky: Lucie Rudinská

Obor studia: Sociální práce se zaměřením na komunikaci a aplikovanou psychoterapii

Název práce: Aplikace fenomenologického přístupu v sociální práci

Oponent práce: doc. PhDr. Martin Strouhal, Ph.D.

Technické parametry práce:

Počet stránek textu (bez příloh): 76

Počet stránek příloh: 17

Počet titulů v seznamu literatury: 58

0**	1	2	3	4
-----	---	---	---	---

Výběr tématu

Závažnost tématu

	x			
--	---	--	--	--

Oborová příslušnost tématu

	x			
--	---	--	--	--

Originalita tématu a jeho zpracování

	x			
--	---	--	--	--

Formální zpracování

Soutěž¹ ano?

Jazykové vyjádření (respektování pravopisné normy, stylistické vyjadřování, zvládnutí odborné terminologie)

		x		
--	--	---	--	--

Práce s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení norem pro citace, cizojazyčná literatura)

	x			
--	---	--	--	--

Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

	x			
--	---	--	--	--

Metody práce

Soutěž¹ ano?

Vhodnost a úroveň použitých metod

	x			
--	---	--	--	--

Využití výzkumných empirických metod

	x			
--	---	--	--	--

Využití praktických zkušeností

	x			
--	---	--	--	--

Obsahová kritéria a přínos práce

Soutěž¹ ano?

Přístup autora k řešené problematice (samostatnost, iniciativa, spolupráce s vedoucím práce)

x				
---	--	--	--	--

Naplnění cílů práce

		x		
--	--	---	--	--

Vyváženost teoretické a praktické části v daném tématu

	x			
--	---	--	--	--

** 0 – nehodnoceno; 1 – výborně; 2 – velmi dobře; 3 – dobře; 4 – neprospěl/a

¹ Soutěž o nejlepší diplomovou práci. Zaškrtněte, pokud práci doporučujete na základě kvality v dané oblasti hodnocení.

Návaznost kapitol a subkapitol

		x		
--	--	---	--	--

Dosažené výsledky, odborný vklad, použitelnost výsledků v praxi

	x			
--	---	--	--	--

Vhodnost prezentace závěrů práce (publikace, referáty, apod.)

			x	
--	--	--	---	--

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

1. Jaká zjištění přineslo výzkumné šetření? Lze považovat daseinsanalytický výcvik za přínosný pro rozvoj profesních kompetencí sociálních pracovníků?
2. Které kompetence zmíněný výcvik rozvíjí a které naopak nikoli?

Celkové hodnocení práce (*klady, nedostatky; v případě doporučení do soutěže o nejlepší DP uveďte nadprůměrné charakteristiky práce v souladu s Vámi výše označeným kritériem formální úrovně, obsahové reprezentativnosti, metodologie a přínosnosti práce pro teorii či praxi*):

Předložená diplomová práce má standardní teoreticko-empirickou strukturu. Je zaměřena na zkoumání, do jaké míry přispívá daseinsanalytický psychoterapeutický výcvik k rozvoji kompetencí sociálních pracovníků. Teoretická část představuje rekapitulaci klíčových konceptů sociální práce a v tomto smyslu i terén, v němž se sociální pracovníci pohybují. Zde mi poněkud chybí kapitola věnovaná kompetencím – co to je a v jakém smyslu lze s tímto pojmem pracovat v oboru sociální práce. Zároveň bych zde uvítal jakýsi elementární výčet konkrétních kompetencí vhodných pro profesi soc. pracovníka.

V empirické části autorka představila rozhovory se sociálními pracovníky, kteří v minulosti prošli daseinsanalytickým výcvikem. Sledovala v nich otázku výše uvedenou. Navzdory ne zcela jasné (resp. nedostatečně konkrétní) formulaci cíle (o jaké přesně jde kompetence a jak je myšleno ono „promítnutí kompetencí do pracovního, popřípadě osobního života“?) /s. 38/ se v empirické části daří tuto nepřesnost korigovat formulací výzkumných otázek. Rozhovory jsou provedeny metodologicky korektně, nemám zásadních připomínek k prezentaci výsledků. Pouze Závěr působí trochu „ošizeně“, což je vzhledem k jinak dobré úrovni práce škoda.

V práci se bohužel objevují místy stylisticky neobratné formulace a chyby v interpunkci. Text ale splňuje nároky běžně kladené na diplomové práce a vzhledem k uvedeným nedostatkům jej doporučuji k obhajobě s návrhem hodnocení velmi dobře.

Doporučuji do soutěže o nejlepší diplomovou práci*

Doporučení k obhajobě: doporučuji*

Navrhovaná klasifikace: velmi dobře

Datum, podpis: 13. 5. 2023

* nehodící se škrtněte nebo vymažte